

KALEVI SORSA SÄÄTIÖ
FONDEN • FOUNDATION

Impulsseja

Helmikuu 2018

Markus Holmgren

Tietön taival

*Mikä on Kiinan Uusi silkkitie, mitä sillä tavoitellaan
ja mitä sen toteutuminen edellyttää?*

- Uusi silkkitie on osa Kiinan pyrkimystä työllisyystilanteen kohentamiseen ja tasaisempaan aluekehitykseen.
- Uusi silkkitie on osa Kiinan pyrkimystä kehittää maan vientiä ja resurssiturvaa erityisesti Keski-Aasiaan, Lähi-itään ja Afrikkaan.
- Uusi silkkitie on osa Kiinan pyrkimystä nousta takaisin maailmantalouden keskiöön ja globaaliksi suurvallaksi.

Sisältö

Johdanto	3
Uuden silkkien tavoitteet	6
<i>Sisäpoliittiset tavoitteet</i>	6
<i>Ulkokauppapoliittiset tavoitteet</i>	11
<i>Gloaalipoliittiset tavoitteet</i>	13
Uuden silkkien kehityksen keskeiset muuttajat	15
<i>Sisäpoliittisen kehityksen muuttajat</i>	15
<i>Ulkokauppapoliittisen kehityksen muuttajat</i>	17
<i>Gloaalipoliittisen kehityksen muuttajat</i>	24
Suomi kolmen silkkien päässä	27
Yhteenveto	30

Johdanto

Belt and Road Initiative eli niin sanottu Uusi silkkitie sai virallisesti alkunsa pääsihteeri Xi Jinpingin ilmoittaessa hankkeesta Kazakstanin-vierailullaan syyskuussa 2013. Nazarbayevin yliopistossa pidetyssä puheessa Xi Jinping ehdotti historiallisen silkkitien elävöittämistä keinona Keski-Aasian ja Kiinan välisen kaupan edistämiseksi. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun Kiinan johto mainitsi strategisen visionsa. Sittenkin konseptin on tarkennettu tarkoittavan myös laivareittien kehittämistä ja useiden tie- ja ratayhteyksien rakentamista Kiinasta Eurooppaan.

Uuden silkkitie-hankkeen edistämisen kirjaaminen Kiinan kommunistisen puolueen perustuskirjaan 19. valtiollisessa kongressissa 24.10.2017 (Kiinan kommunistinen puolue, 2017) ei jätä epäilyn sijaan sille, kuinka voimakkaasti Kiina tulee hanketta ajamaan ja kuinka laaja-alaisesti hanke liittyy Kiinan ulkopoliittiseen agendaan. Lisäksi kirjaus lisäänee yhteistyökumppaneiden luottamusta siihen, ettei Kiina vedä tukeaan hankkeelta heti, kun sisäpoliittiset tavoitteet on saavutettu tai alueelliset hankaluudet alkavat vaatimaan aktiivisempia toimia.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on vastata kysymykseen, mikä Uusi silkkitie on. Lähestyn kysymystä tutkimuskirjallisuuteen ja Kiinan virallisiin strategia-asiakirjoihin perehtymällä kahdesta perspektiivistä: siitä, mitä tavoitteita tai pyrkimyksiä hankkeen taustalla on, ja mitkä muuttujat¹ vaikuttavat keskeisesti hankkeen kehitykseen.

Tämä on oleellista, koska Kiina ei useista vaatimuksista huolimatta ole itse suostunut selventämään hankkeen tavoitteita tai rajoja eli sitä, mitä kaikkea hankkeeseen kuuluu. Virallisissa puheissa Uudesta silkkitiestä toistuu usein teema myyttisestä Silkkitien hengestä. Se esiintyy myös hankkeen toimintasuunnitelmassa käytännössä ainoana perusteluna sille, miksi Uutta silkkitietä tulee rakentaa.

Tuhansia vuosia vanha Silkkitien henki – rauha ja yhteistyö, avoimuus ja kaikki mukaan lukeva, kaikkia opettava ja hyödyttävä – on siirtynyt sukupolvelta toiselle tukien ihmiskunnan kehitystä samalla edistäen valtavasti kaikkien tien varren yhteiskuntien vaurautta ja kehitystä. Yhteyksiä ja yhteistyötä symboloiden Silkkitien henki tarkoittaa koko maailmaa yhdistävää kulttuurista ja historiallista perintöä. 20. vuosisata on rauhan, kehityksen, yhteistyön ja yhteisen edun aikaa, jota vaivaavan hitaan talouskasvun ja kansainvälisten ja alueellisten kiistojen ratkaisemiseksi

¹ Muuttujilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tekijöitä, joilla on merkittävä potentiaali vaikuttaa hankkeen kehitykseen, mutta joiden toteutumisen muotoon ja todennäköisyyteen on myös mahdollista vaikuttaa.

on ensiarvoisen tärkeää, että kaikki ylläpitävät Silkkitien henkeä.
(Kiinan valtioneuvoston kanslia, 2015.)

Toimintasuunnitelma tiivistää hankkeen varsinaisen muodon seuraavasti. ”Uusi silkkitie on systemaattinen projekti, jonka pitäisi olla konsultaation² avulla yhteistyössä rakennettu ajamaan kaikkien etuja ja samalla Uuden silkkitien valtioiden kehitysstrategioiden integroimiseen on pyrittävä” (Kiinan valtioneuvoston kanslia, 2015.)

Poliittisena järjestelmänä Uusi silkkitie on avoin ja joustava konsepti, jonka todellisista tavoitteista ei ole varmuutta. Tämän vuoksi on ehkä hyödyllisempää pitää Uutta silkkitietä ennemminkin Kiinan politiikan suuntaa ja tapaa kuvaavana nimityksenä kuin yksittäisenä politiikkaprojektina. Toisin sanoen Uusi silkkitie on hyödyllistä hahmottaa useita erillisiä projekteja yhdistävänä konseptuaalisena työkaluna (tai kattoprojektina), jonka vastaanottajia ovat ensinnäkin Kiinan kansalaiset ja poliittiset toimijat, toiseksi muiden valtioiden päättäjät ja kolmanneksi niin kiinalaiset kuin ulkomaisetkin yritykset ja sijoittajat.

Yksinkertaistaen ja konkreettisiin puoliin keskittyen voidaan sanoa, että Uusi silkkitie on Kiinan vetämä massiivinen geotaloushanke, jonka keskeisimmät tavoitteet ovat turvata Kiinan talouskasvu ja läntisten alueiden kehitys pitkällä tähtäimellä sekä turvata Kiinan globaalipoliittisen vaikutusvallan kasvu erityisesti Aasiassa, Oseaniassa ja Afrikassa. Keski-Aasiassa ja Afrikassa on huutava pula toimivasta infrastruktuurista ja enemmän pulaa luotettavista rakennuspalvelujen tuottajista kuin pääomasta sen maksamiseksi, varsinkin kun Kiina tarjoaa hankkeen osana rakennusprojekteihin kytkettyjä laina- ja rahoituspalveluita.

Kokonaisuuteen liittyy kuitenkin paljon muutakin. Hankkeen löysä määrittely jättää tilaa joustavuudelle, joten lähes mikä tahansa positiivinen kehitys antaa Xille mahdollisuuden julistaa hanke onnistuneeksi, kun negatiivisten kehitysten voidaan väittää olevan hankkeen ulkopuolisia. Vaikka konkreettisia tavoitteita ei olla julkilausuttu, se ei välttämättä tarkoita sitä, ettei niitä olisi tehty. Vaikka Uudessa silkkitiessä yhtyy valtava määrä eri toimijoiden ristiriitaisiakin tavoitteita, on siinä myös viitteitä suuren linjan suunnitelmallisuudesta.

Hankkeen kokonaisuuden hahmottamisen helpottamiseksi jaan analyysin kahteen keskenään osittain päällekkäiseen päälukuun, jotka edelleen jaetaan kolmeen mahdollisimman samanmuotoiseen ja osittain päällekkäiseen alalukuun. Alaluvut liittyvät 1) sisäpolitiikkaan, 2) ulkokauppapolitiikkaan ja 3) globaalipolitiikkaan. Näistä ensimmäiseen kuuluu erityisesti alue-, työvoima- ja tuotantopolitiikka, toiseen kauppasopimukset, viennin ja tuonnin tukeminen ja turvaaminen

² Päätösvalta pysyy Kiinalla muiden valtioiden osallistuessa hankkeeseen vain tarjoamalla Kiinalle mielipiteitään.

sekä kahdenväliset suhteet yleisemmin. Kolmanteen luokkaan puolestaan kuuluvat Kiinan globaalien vaikutusvallan kasvattamiseen pyrkivät tavoitteet.

Pääluvuista ensimmäisessä käsittelen hankkeen taustalla vaikuttavia tavoitteita ja pyrkimyksiä. Toisessa luvussa siirryn samassa kehyksessä analysoimaan hankkeen kehityksen keskeisiä mahdollisuuksia ja esteitä. Toisin sanoen pyrin nostamaan esiin niitä tekijöitä, jotka ovat keskeisimpiä tavoitteiden toteutumiselle.

Uuden silkkitien tavoitteet

Uuden silkkitien virallisina tavoitteina ovat kaupan, sijoitusten, työn, turismin ja tuotteiden liikkuvuuden parantaminen fyysisiä ja hallinnallisia esteitä madaltamalla sekä resurssien käytön tehostaminen ja taloudellisen integraation syventäminen kaikkien hankkeeseen osallistuvien maiden kesken (Kiinan valtioneuvoston kanslia, 2015.) Virallisten tavoitteiden ulkopuolelle jää kuitenkin vielä runsaasti sellaista, mitä ei ääneen sanota.

Tässä luvussa pyrin avaamaan, mitä tavoitteita Uuden silkkitien taustalla voidaan päätellä vaikuttavan. Keskeisten tavoitemuuttujien identifiointi tarjoaa avaimia sen ennakoimiseen, miten Kiina tulee toimimaan intressien risteyskohdissa. (Niitä pyrin avaamaan seuraavassa luvussa.)

Tiivistäen voidaan sanoa, että Kiinan Uusi silkkitie -hankkeen keskeisimmät tavoitteet ovat tasaisen talouskasvun ja aluekehityksen turvaaminen, viennin kehittäminen, resurssiturvan parantaminen ja globaalipoliittisen vaikutusvallan vahvistaminen.

Kappale jakautuu kolmeen alalukuun, joista ensimmäinen käsittelee hankkeen sisäpoliittisia tavoitteita, jotka pääasiassa liittyvät talouskasvuun ja aluehallintaan. Toinen alaluku keskittyy hankkeen ulkotalouspoliittisiin tavoitteisiin, joista keskeisimmänä on viennin lisääminen. Kolmas alaluku käsittelee lyhyesti Kiinan globaalipoliittisia tavoitteita eli sitä, millaiseen asemaan Kiina globaalikontekstissa pyrkii.

Sisäpoliittiset tavoitteet

Talousreforminsa kolmen ensimmäisen vuosikymmenen³ ajan Kiinan talous kasvoi voimakkaasti hyötyen erityisesti viennin nopeasta lisääntymisestä ja varsinkin kehittyneiltä talouksilta tulevasta ulkomaaninvestoinneista. Talouskasvun hidastuttua noin vuonna 2010 Kiinan kehitysmalli vaikuttaa päätyneen pullonkaulaan. (Huang Y., 2016)

Yksi Uuden silkkitien keskeisimmistä tavoitteista on edellä mainitun pullonkaulan purkamisen ja vientiin perustuvan talouskasvun ylläpitäminen rakentamalla kauppayhteyksiä ja infrastruktuuria länteen. Strategiansa mukaisesti Kiina pyrkii saattamaan sisämaa-alueet samalle vaurauden ja kehityksen asteelle kuin

³ Vuodesta 1978 lähtien, keskuskomitean pääsihteeri Deng Xiaping johdolla Kiina aloitti avautumisensa markkinakokeilulla Hainan, Shantoun, Shenzhen, Xiamen ja Zhuhain kaupungeissa.

rannikon kasvukeskukset. Tässä Kiina pyrkii nojaamaan samaan strategiaan kuin rannikkoalueilla eli panostamaan voimakkaasti vientiin, pitämään renminbin kurssin vientiä tukevalla tasolla ja tekemään massiivisia julkisinvestointeja.

Tuotantopuolella keskeinen tekijä kasvun hidastumiselle liittyy kokonaistuottavuuden laskuun, ja kysyntäpuolella kotitalouksien pieni osuus bruttokansantuotteesta on pakottanut valtion investoimaan poikkeuksellisen voimakkaasti kuljetus- ja asuntoinfrastruktuuriin. Kun kysynnän kasvu molemmilla sektoreilla on sittemmin lähes pysähtynyt, on Kiinalla kasvanut paine löytää yrityksilleen töitä ja tuotteilleen ostajia ulkomailta. (Huang Y., 2016)

Kun talouskasvu jatkuu, maanviljelysektorin työn ylitarjonta siirtyy kaupunkeihin teollisuus- ja edelleen palvelusektorille, mikä muuttaa Kiinan työllisyysdemografian enemmän tyypillisen kehittyneen maan kaltaiseksi (Cai & Lu, 2013). Työllisyyspohjan siirtyminen kiihtyvällä tahdilla teollisuudesta palvelusektorille⁴ kuitenkin heikentää Kiinan työllisyyspolitiikan tehoa, sillä palvelusektorilla suurten julkisinvestointien työllistämispotentiaali on huomattavasti heikompi verrattuna siirtymään maatalousfokuksesta teollisuussektorille. Samalla työikäisten (15–59-vuotiaiden) määrän kasvu on loppunut vuonna 2010 ja eläkeläisten määrä suhteessa muuhun väestöön kasvaa valtavalla vauhdilla.

Kiinan velka- ja työllisyystilannetta vaikeuttaa se, että kehittämisessä onnistuvien valtioiden kasvu vääjäämättä hidastuu tietyn kehitystason jälkeen.

Lisäksi Kiinan velka- ja työllisyystilannetta vaikeuttaa se, että kehittyneet valtiot harvoin pääsevät vastaaviin kasvulukemiin kuin kehittyvät valtiot ja vastaavasti kehittämisessä onnistuvien valtioiden kasvu vääjäämättä hidastuu tietyn kehitystason jälkeen⁵ (Eichengreen, 2011). Kiinalaisten vaurastuessa myös työvoiman halpuudesta saatu kilpailuetu vähenee, mikä kannustaa Kiinaa tavoittelemaan korkeampaa sijaintia globaalissa arvoketjussa (Cai P., 2017). Se puolestaan uhkaa heikentää massiivisten työllistämiprojektien toimivuutta.

⁴ Maataloussektorilla työskentelevien määrä on kuitenkin edelleen poikkeuksellisen suuri, mutta varmaa lukua on mahdotonta saada, koska merkittävä, mutta tuntematon osa maaseutupassin omistavista kansalaisista on muuttanut luvattomasti kaupunkiin. Tämä on kasvava ongelma, joka seuraa osittain siitä, että kaupungistumisen hillitsemiseksi kaupunkipassin on yleensä saanut vain siellä työllistynyt perheenjäsen ja muiden (yleensä naisten lasten ja vanhempien) on oletettu jäävän maaseutualueille, vaikka todellisuudessa he ovat muuttaneet paperittomina kaupunkiin siitäkkin huolimatta, että tämä usein tarkoittaa jäämistä sosiaalipalvelujen ulkopuolelle. (Kroeber, 2016)

⁵ Ollessaan kaukana teknologisesta eturintamasta kehittyvät taloudet voivat saavuttaa tuottavuushyötyjä ottamalla käyttöön muualla kehitettyjä teknologioita. Tällaisen ekstensiivisen investointivetoisen kasvun rajat tulevat kuitenkin jossain vaiheessa vastaan.

Lopputuloksena on väestönrakenteellisesti erittäin vaikea yhtälö, jota väestön vanheneminen pahentaa entisestään. Esimerkiksi rannikkoalueiden vaurastumista seurannut työvoimakustannusten lisääntyminen ei ole vielä edennyt köyhille sisämaa-alueille. Tällä hetkellä kuljetusinfrastruktuuri on niin heikko, ettei halvan työvoiman avulla menestyvien yritysten kannata siirtää tuotantoaan Kiinan sisämaahan, vaan ne siirtyvät halvempiin maihin. Vienti-infrastruktuurin parantaminen lisää kyseisten yritysten kannusteita työllistää Kiinan valtavan väkirikkaita sisämaa-alueita (jopa 45 % kiinalaisista asui maaseudulla vielä vuonna 2015 (Maailmanpankki, 2016)).

Jotta sisämaa-alueille kannattaisi rakentaa halpatyövoimaa vaativaa teollisuutta, kulkuyhteyksiä olisi kehitettävä huomattavasti. Raide- ja tieyhteys ei voi pitkällä matkalla korvata laivaliikennettä, mutta halpatyövoiman tuotteille oletetaan löytyvän runsaasti kysyntää Venäjän, Kaukasian, Keski-Aasian ja Lähi-idän markkinoilla. Tämän lisäksi modernin ratayhteyden rakentamisen Venäjän halki Eurooppaan sekä Pakistanin halki Intian valtamerelle ja edelleen Pohjois- ja Itä-Afrikan nopeasti kasvaville markkinoille toivotaan kehittävän Kiinan sisämaa-alueiden vientimarkkinat omavaraisesti kestäväälle pohjalle.

Kauppayhteyksiä parantamalla Kiina pyrkii myös turvaamaan raaka-aineiden saantiaan samoilta alueilta. Kiinan vaurastuminen ja teollistuminen vaatii yhä enemmän raaka-aineita, ja niiden tuontiin panostaminen tukee myös Kiinan tavoitetta nostaa sijaintiaan globaalissa arvoketjussa. Sisämaakauppaan panostaminen myös hajauttaa raaka-ainetuontia, mikä parantaa Kiinan raaka-aineturvaa. Lisäksi se auttaa välttämään Malakan pullonkaulaa sekä turvallisuustilanteeltaan ongelmallista Etelä-Kiinan merta (Ghiasi & Zhou, 2017).

Kiina on esimerkiksi rahoittanut putkilinjojen rakentamista Xinjiangista Kazakstanin verkostoon samoin kuin Kazakstanin vanhan linjan laajentamisen Kaspianmeren kasvaville kentille. Lisäksi Kiina on kustantanut vanhojen putkilinjojen kuljetuskapasiteetin laajennukset paremmin omaa tarvettaan vastaavalle tasolle. Samalla Kiina on auttanut Keski-Aasian valtioita hyödyntämään valtavia vesivoimavarantojaan, jotta yhä suurempi osa fossiilisista polttoaineista vapautuisi vietäväksi Kiinaan⁶. (IEA, 2017.) (Kazakhstan-China Pipeline LLP, 2016.) (Suleimen, 2014.)

Vientipotentiaalin kasvattaminen on Uuden silkkitien kenties oleellisin sisäpoliittinen fokus, ja se kytkeytyy tältä osin oleellisesti Kiinan alueiden kehittämissuunnitelmaan. Hankkeen toimintasuunnitelmassa hahmotellaan Kiinan eri sisämaa-alueiden rooleja ja mahdollisuuksia hankkeen osalta (Kiinan valtioneuvoston kanslia, 2015). Kiinan 5-vuotisstrategian mukaisesti tavoitteena on siirtää julkisinvestointien painopiste rannikon asutus- ja teollisuuskeskuksista

⁶ Samalla Keski-Aasian energiaviennin keskittyminen Kiinaan tarkoittaa Venäjälle kilpailun vähentymistä parempihintaisilla Euroopan markkinoilla. Aiheesta tarkemmin seuraavassa luvussa.

sisämaa-alueiden pieniin ja keskisuuriin⁷ kaupunkeihin. (Kiinan kommunistinen puolue, 2011) (Kiinan kommunistinen puolue, 2016)

Näiden alueiden kehittämiseksi Kiina aikoo soveltaa samaa runsaaseen lainanottoon ja massiivisiin julkisiin investointeihin perustuvaa kehityspolitiikkaa, jota se on käyttänyt rannikon kasvukeskuksiin. Kestävän kehityksen varmistaminen vaatii kuitenkin julkisista investoinneista riippumattoman tilan saavuttamista. Uusi silkkitie on yksi työkalu ja työskentelykehys, jonka avulla pyritään saavuttamaan parempi tasapaino Kiinan rannikko- ja sisämaa-alueiden välillä. Keskittämällä hankkeen tiimoilta investointeja Kiina toivoo voivansa luoda edellytykset itseään ylläpitävälle vientiteollisuudelle. (Kiinan kommunistinen puolue, 2016.)⁸

Vaikka sisämaa- ja maaseutualueiden väestö on huomattavasti rannikon kasvukeskusten väestöä köyhem-

Xin hallinto on pyrkinyt vapauttamaan kauppaa, mutta keskusvallan roolin vahvistamisen ja talouden vapauttamisen ristiriitakohdissa se on kuitenkin useimmiten valinnut vaihtoehtoista ensimmäisen.

pää, aivan tyhjästä Kiinan ei kuitenkaan tarvitse aloittaa. Yksityisen sektorin rooli on merkittävämpi maaseutualueilla kuin tiukemmin valtionohjauksessa olevilla urbaaneilla alueilla (Huang Y., 2008). Myös esimerkiksi kehityksen mahdollistanut alueellinen lainsäädäntö on nyt huomattavasti suotuisempaa kaupan lisäämiselle kuin mitä se oli rannikkoalueilla silloin, kun Kiina alkoi panostaa niiden kehitykseen. Epäselvää kuitenkin on, aikooko Kiina hyödyntää olemassa olevia rakenteita vai

pyrkiikö se ulottamaan entistä vahvemman valtionohjauksen alueelle valtionyritysten roolia vahvistamalla. Xin hallinto on kyllä pyrkinyt vapauttamaan kauppaa, mutta keskusvallan roolin vahvistamisen ja talouden vapauttamisen ristiriitakohdissa se on kuitenkin toistaiseksi useimmiten valinnut vaihtoehtoista ensimmäisen (Kroeber, 2016).

Hankkeen Kiinan-keskipisteeksi keskushallinto on kaavailut Xi'anin kaupunkia Shaanxin maakunnassa Keski-Kiinassa. Xi'aniin on tarkoitus rakentaa jake- ja liikennöntikeskus, josta Keski-Aasiasta tuleva liikenne haarautuu rannikon kasvukeskuksiin. Shaanxin lisäksi toinen panostuskeskus on Xinjiangin maakunta Länsi-Kiinassa. (Kiinan kommunistinen puolue, 2016.) Keski-Aasian kaupan

⁷ <6milj. asukasta.

⁸ Tiivistelmä ja visualisointi, katso (KPMG, 2016)

suunnitellaan kulkevan Xinjiangin kautta, ja massiiviset investoinnit liikenneyhteyksiin on jo aloitettu (Marketos, 2009) (Fredholm, 2013) (Lillis, 2011) (Daly, 2015). Vastaavasti Xinjiangin aluetta on kaavailtu maareitin avainpisteeksi.

Xinjiangilla on raja yhteensä kahdeksan maan kanssa ja valmisteilla olevan Pakistanin käytävän kautta sieltä olisi myös tehokas yhteys Intian valtamerelle, mikä tarjoaa hyvät lähtökohdat uuden vientikeskuksen perustamiselle. Xinjiangin pääkaupunki Urumqi on jo alkanut vaurastumaan vauhdilla ja uutta rakennetaan koko ajan (Miller, 2017). On tosin kyseenalaista, säilyvätkö vaurastumisen vaikutukset valtiorahoitteisten projektien päätyttyä.

Yhteyksien avaamisen ja vaurastumisen toivotaan vaikuttavan rauhoittavasti alueen köyhään ja itsenäistymishaluiseen uiguurienemmistöön. Tämä on ainakin päältäpäin tarkasteltuna merkki uudesta suunnasta Kiinan tavassa hallita tyytymättömiä väestönosia.

Alueen vaurastumisen ja virallisten kauppareittien avaaminen auttaa Kiinaa myös rahoittamaan laittoman rajanyrityksen valvontaa. Naapurimaille annettun avun toivotaan helpottavan paikallisia oloja ja antavan paikalliselle hallitsevalle eliitille valmiuksia suitsia separatismia, uskonnollista radikalismia ja laitonta kauppaa. Naapurialueita kehittämällä Kiina pyrkii siten estämään negatiivisten vaikutteiden leviämistä Kiinaan⁹. Vaikka Uusi silkkitie ei anna erityistä alustaa turvallisuussuhteiden kehittämiseksi perinteisessä mielessä, se antaa tilaa kehitysyhteistyölle ihmisoikeustilanteen parantamiseksi. (Ghiasy & Zhou, 2017)

Aluepolitiikan lisäksi hankkeen taustalla vaikuttaa Kiinan tarve työllistää rakennus- ja merikuljetusalan yrityksiään, jotka seisovat joutilaina maan sisäisten rakennushankkeiden hiivuttua. Kotimaisen kasvun hidastuminen tarkoittaa myös sitä, että Kiina tuottaa kysyntää enemmän sementtiä, terästä ja työkoneita (Perlez & Huang, 2017). Kapasiteetin paikallaan seisottaminen ja ylituotannosta seuraava hinnanlasku on niin kallista, että Kiinan kannattaa sitä välttääkseen hyväksyä riskialttiitakin hankkeita, varsinkin koska merkittävä osa Kiinan infrastruktuuri-alan yrityksistä on ainakin osin valtio-omisteisia tai valtion voimakkaasti tukemia.

Samalla Kiina pyrkii vahvistamaan renminbin roolia varantovaluuttana ja ylipäänsä vahvistamaan renminbin luotettavuutta. Merkittävää kehitystä valuutan luotettavuudessa tuskin kuitenkaan tapahtuu, sillä Kiina ei toistaiseksi ole osoittanut merkkejä renminbin hallintakoneiston uudistamisesta tai sen vapauttamisesta markkinoille, mutta viesti vakauten panostamisesta on selvä. (Prasad, 2017.)

⁹ Tämän kaltaisessa ongelmien juurisyyihin puuttumisessa länsimaat voisivat paitsi ottaa oppia Kiinasta, myös harkita yhteistyötä Kiinan kanssa.

Ulkokauppapoliittiset tavoitteet

Muiden hankkeeseen osallistuvien maiden kehityksen tukemiseen liittyy oleellisesti Kiinan oma hyöty. Vientiin perustuva talouskasvu vaatii ulkopuolisen ostovoiman ja/tai markkinaosuuden kasvua. Auttamalla maita kehittymään Kiina mahdollistaa oman vientinsä osuuden vahvistumisen kyseisiin maihin. Kyynisemmin asiaa lähestyvän on myös helppo nähdä Kiinan pyrkivän rampauttamaan maiden oman teollisuuden kehitystä vahvasta valtion tuesta nauttivien kiinalaisten yritysten avulla.

Euraasiassa on valtava kysyntä toimivalle infrastruktuurille. Monilla alueilla paikallinen eliitti ei ole sellaista kyennyt tuottamaan tai ylläpitämään, eikä kysyntä siksi tule loppumaan pitkään aikaan. Yleistäen voidaan sanoa, että näillä alueilla myös yleinen turvallisuustilanne ja paikallisen järjestäytymisen mahdollisuudet ovat kuitenkin heikot.

Hanke on otettu innolla vastaan ympäri Euraasiaa. Kriittiset äänet ovat kuitenkin sanoneet Kiinan usein toistaman win-win-iskulauseen tarkoittavan tuplavoittoa Kiinalle.

Nykytilanteeseen johtaneet ongelmat eivät myöskään näytä poistumisen merkkejä, ja siksi Kiina pyrkii täyttämään markkinaraoon tarjoamalla hankkeeseen osallistuville valtioille täyden palvelun pakettia lainoja, raaka-aineita ja työntekijöitä myöten. Ainoastaan jälkihoito, lainanmaksu ja ympäristön muutokset jäävät paikallisten alueiden harteille.

Hanke on ongelmistaan huolimatta otettu innolla vastaan ympäri Euraasiaa. Samalla kuitenkin kriittiset äänet ovat sanoneet Kiinan usein toistaman win-win-iskulauseen tarkoittavankin tuplavoittoa Kiinalle. Tämä on siinä mielessä ymmärrettävää, ettei ole vaikea kuvitella kuka on hankkeen nettohyötyjä, kun kiinalaisella lainarahalla työllistetään kiinalaista työvoimaa ja kiinalaisia tuotteita hyödyntäviä kiinalaisia yrityksiä. Tämä on kuitenkin vain osatotuus, sillä vaikka suorat voitot kerääntyvätkin ensisijaisesti Kiinaan, jää pääasiallisesti hyvällä ammattitaidolla rakennettu infrastruktuuri luomaan mahdollisuuksia tulevalle kehitykselle.

Keski-Aasia ja Venäjä ovat vielä toistaiseksi huonon infrastruktuurin ja ulkopolitiittisten valintojen johdosta olleet Kiinan-kaupan syrjäseutuja, joten hankkeeseen liittyvä infran parannus ja vapaakauppasopimus päästäisi Kiinan kasvattamaan markkinaosuuttaan. Selvitys yhteistyötä tiivistävän osittaisen vapaakauppasopimuksen muodostamisesta on käynnissä Venäjällä, mutta täysimittaiseen

kaupan avaamiseen eivät Euraasian talousunionin jäsenmaat ole valmiita (Eurasian Development Bank, 2017).

Hankkeen edetessä on tavoitteena myös tukea kiinalaisten standardien levittämistä, mikä helpottaa omaehtoista kansainvälistä kauppaa. Kiina pyrkii nostamaan oman tuotantonsa laadun länsimaiden standardien vaatimalle tasolle, mutta samalla tuottamaan ja tarjoamaan kehittyvien naapurimaidensa maksukyvyyn tasolle sopivia tuotteita.

Kiinan pyrkimys oman energiaturvallisuutensa parantamiseen on yksi Uuden silkkitien taustalla vaikuttavista tavoitteista. Nykyisellään suurin osa Kiinan tuontienergiasta kulkee laivoilla kiistellyn Etelä-Kiinan meren halki, eikä Kiinalla ole harhaluuloja, etteikö Yhdysvallat voisi rampauttaa Kiinan laivakuljetukset, mikäli maiden välinen turvallisuustilanne äityisi täydeksi konfliktiksi. Sen sijaan Venäjän ja Keski-Aasian energiavarannot Kiina kokee huomattavasti vähemmän Yhdysvaltojen vaikutusvallan alaisiksi samalla kun Kiinan Keski-Aasian energiainfrastruktuuriin tekemät sijoitukset parantavat Kiinan markkina-asemaa alueella. (Marketos, 2009.) (Ghiasi & Zhou, 2017.)

Energian tuonnin hajuttaminen Keski-Aasian ja Lähi-idän osuuksia kasvattamalla on Kiinalle keino turvata energian saantia vaikeassa markkinatilanteessa. Maareitin tarjoama vaihtoehto ja panostukset oman alueen ulkopuolisiin laivasotukikohtiin puolestaan parantavat kuljetusturvallisuutta potentiaalisessa kriisitilanteessa. (Ghiasi & Zhou, 2017)

Sama tavoite pitää paikkansa myös ruuantuotannon suhteen. Vaikka Kiina tavoitteleeekin ruuantuotannon omavaraisuutta, on kasvava epäsuhta ruuan kysynnän kasvun sekä veden saannin ja viljelysmaan riittävyyden välillä pakottanut Kiinan nojaamaan yhä enemmän tuontiruokaan. Toistaiseksi Yhdysvallat on ollut merkittävin ruuantuoja Kiinaan, mutta Kiina pyrkii hajuttamaan ruuantuotantoaan hankkeen avulla Eurooppaan, Venäjälle ja erityisesti Keski-Aasiaan. Keski-Aasiassa Kiina selvittää maataloustuotteita koskevan vapaakauppasopimuksen mahdollisuutta. Venäjän kanssa Kiina on käynnistänyt neuvottelut Itä-Siperian arojen ottamisesta viljelyskäyttöön kiinalaisten investointien tukemana. (Hongzhou, 2014)

Samaan aikaan Kiina panostaa myös uusiutuviin energialähteisiin ja on maailman johtava uusiutuvan energian tuottaja, jonka uskotaan lisäävän investointejaan lähivuosina entisestään (IEA, 2017.) Uusiutuvilla energiamuodoilla ja erityisesti aurinkoenergialla on rakenne-etuna se, ettei niihin investoimiseksi tarvita valtavaa alkupääomaa eikä niiden ylläpitämiseksi jakeluverkkoa ja sitä ylläpitävää keskushallintoa, vaan siihen voidaan investoida yksityisesti tai pienissäkin alueellisissa yhteisöissä. Uusiutuvan energian infrastruktuurin ja akkujen kustannusten

laskiessa sen kysyntä lisääntyy voimakkaasti erityisesti niillä alueilla, joilla ei ole toimivaa sähkönjakeluverkkoa.

Nämä tekijät tekevät uusiutuvan energian infrastruktuurista vetävän vientituotteen osana Uutta silkkitietä. Panostettuaan voimakkaasti uusiutuvien energiavarojen rakentamiseen kotimaassa Kiina pyrkii kasvattamaan myös uusiutuvan energia-alan osaamisen vientiä. (Binz;Gosens;Hansen;& Hansen, 2017.) (Liu & Goldstein, 2013.)

Gloaalipoliittiset tavoitteet

Hanke voidaan nähdä osana Kiinan pitkän linjan tavoitetta nostaa itsensä takaisin historialliselle paikalleen maailmanjärjestyksen keskukseen.

Xin Kiina ei enää odota suotuisampaa globaalipoliittista tilannetta, vaan omaa vahvan itseluottamuksen pyrkiäkseen muokkaamaan kansainväliset olosuhteet itselleen sopivimmaksi.

”Älkää koskaan unohtako kansallista nöyryytystä” on paljon puhuva iskulause, jolla muistutetaan kiinalaisia siitä, kuinka viimeiset parisataa vuotta, joiden aikana Kiina ei ole monella tapaa ollut maailman mahtavin valtakunta, ovat olleet pelkkä poikkeus Kiinan monituhatuotisessa historiasa (Wang, 2012).

Yhtenä osana hankkeeseen liittyviä globaalipoliittisia tavoitteita on Kiinan imagon ja pehmeän vallan vahvistaminen.

Kiina on esimerkiksi lähettänyt diplomaattejaan eri maiden medioihin selittämään Kiinan toimia maiden omalla kielellä. Tällä on pyritty varmistamaan, ettei hankkeesta ja Kiinasta pääse leviämään Kiinan etujen vastaista informaatiota. Samalla Kiina on myös tukenut kiinan kielen opetusta ja Kiina-tutkimusta perustamalla niin kutsuttuja Kongfutse-instituutteja eri puolille maailmaa.

Kiinan globaalipoliittinen valta on vahvistunut vauhdilla, eikä Kiinan enää tarvitse kaikilta osin sopeuttaa toimintaansa vallitsevaan kansainväliseen tilanteeseen. Xin Kiina ei enää odota suotuisampaa globaalipoliittista tilannetta, vaan omaa tarpeeksi vahvan itseluottamuksen pyrkiäkseen muokkaamaan kansainväliset olosuhteet itselleen sopivimmaksi. (Shen, 2016)

Tämä tarkoittaa valtion aktiivisen markkinaosallistumisen hyväksymistä ja Kiinan sisämarkkinoiden pysymistä suojassa ulkomaiselta kilpailulta – samalla kun kiinalaiset yritykset pääsevät vapaasti ja valtion tukemina muiden maiden markkinoille. Kyse on hyvin yksipuolisista vapaakauppasopimuksista, joita Kiina pyrkii bilateraalisesti solmimaan eri maiden ja alueiden kanssa. Ilmiselvistä ongelmistaan huolimatta Kiinan mallissa on omat houkuttelevat piirteensä etenkin niille maille, joiden omat markkinat eivät kuitenkaan kykenisi hyötymään varsinaisesta vapaakaupasta. Kiina pyrkiikin markkinoimaan omaa malliaan kehittyville maille paremmin sopivana vaihtoehtona. (Huang Y. , 2016).

Kiinan bilateraalinen neuvottelumalli antaa neuvottelukumppaneille tilaa jättää tiettyjä markkina-alueita sopimusten ulkopuolelle samalla kun Kiina ei vaadi lainarahansa takeeksi poliittista eliittiä ryhtymään sisäisiin muutoksiin. Kiina kokee globaalin talouden hallintajärjestelmän suosivan kehittyviä maita ja kokee ongelmalliseksi sen, että ihmisoikeuksien nimissä voidaan yliajaa valtion alueellinen suvereniteetti (Kaplan, 2017) (Stuenkel, 2016) (Gaskarth, 2015). Vaikka Kiinan periaate olla puuttumatta muiden maiden sisäisiin asioihin onkin paikoin rakoi-lemassa, pyrkii Kiina silti periaatteen avulla ottamaan eroa länsimaiseen vaihtoehtoon.

Jos muokkaa sanojen merkityksen mieleisekseen, voi aina tehdä niin kuin sanoo. Xin Kiina on ottanut tavakseen muokata länsimaisten arvojen keskeisten termien – kuten ihmisoikeudet, rule of law ja demokratia – merkityksiä oman makunsa mukaisiksi niin, että se voi käyttää termejä vapaasti ja valehtelematta. (Shen, 2016.) Samalla erityisesti muille Aasian maille suunnattu viesti on selvä. Aasialaisten pitäisi ratkaista Aasian ongelmat ja Aasian turvallisuuden pitää olla aasialaisten käsissä. Diskurssin tarkoituksena on paitsi dislegitimoida Yhdysvaltojen, Venäjän ja EU:n läsnäoloa Keski- ja Etelä-Aasiassa ja legitimoida Kiinan kasvavaa vaikutusvaltaa, myös vahvistaa Kiinan imagoa alueellisena ja globaalina suurvaltana.

Kiinan osallisuuden lisääntymisestä viestii myös se, että Uutta silkkitietä on usein verrattu Yhdysvaltojen toisen maailmansodan jälkeen myöntämään Marshall-apuun – vaikka Kiina onkin toistuvasti korostanut vertauksen epäkohtia. Kiina on määrätietoisesti matkalla taloudelliseksi suurvallaksi. Sekä suoria että hienovara-aisia keinoja käyttäen se pyrkii sekä vahvistamaan asemaansa nykyisen järjestelmän puitteissa että muokkaamaan sitä oman näköisekseen. (Prasad, 2017)

Uuden silkkkien kehityksen keskeiset muuttajat

Tässä luvussa käsittelen Uuden silkkkien kehityksen keskeisiä muuttajia eli hankkeen kehitykseen keskeisesti vaikuttavia tekijöitä. Painopiste on kehityksen esteiden ennakoimisessa. Luku on hahmottamisen helpottamiseksi jaettu samoihin intertekstuaalisiin osioihin kuin edellinen tavoitteita käsittelevä luku, eli sisäpoliittisiin, ulkotalouspoliittisiin ja globaalipoliittisiin muuttujiin.

Sisäpoliittisen kehityksen muuttajat

Kiina on saattanut aliarvioida hankkeesta aiheutuvat kustannukset ja yliarvioida talouskasvun. Hitaamman kasvun aikana Kiinan velkataakka saattaa kehittyä tasolle, jolla on pakko hidastaa vauhtia.

Yksi Uuden silkkkien keskeisistä riskeistä on sen kustannustehokkuuden arvioinnin vaikeus. Kiina on saattanut aliarvioida hankkeesta aiheutuvat kustannukset ja yliarvioida kasvavaa velkataakkaa helpotettavan talouskasvun sekä oman taloushallintonsa kapasiteetin. Juuri talouskasvunsa ansiosta Kiina on toistaiseksi päässyt veloissaan vähällä, mutta hitaamman kasvun aikana Kiinan velkataakka saattaa kehittyä tasolle, jolla on pakko hidastaa tahtia.

Hankkeen epämääräisyyden ja monitasoisuuden takia Kiina on tuomittu haaskaamaan resursseja, mutta tämä on nähty hyväksyttävänä välivaiheena matkalla kohti suurempaa työllisyysprosenttia. Toimintamallin taustalla on ajatus siitä, että vasta kun käyttämättöminä lojuvat resurssit on saatu käyttöön, tarvitsee alkaa todella huolehtimaan hyötysuhteesta.

Vastaavasti Kiinan eri alueet on laitettu kilpailemaan keskenään. Alueilla on hankkeen suhteen omat suunnitelmansa, joissa ne yrittävät korostaa oman alueensa ja omien yritystensä merkitystä kilpaillessaan yhteisestä rahoituspotista¹⁰.

¹⁰ Tämä on nähtävissä lievänä versiona perinteisestä "Divide et impera" -strategiasta, joka tyypillisesti haaskaa resursseja, mutta saattaa auttaa korkeinta johtoa ajamaan omaa agendaansa.

Tämänkaltainen sisäpoliittinen valtapeli saattaa olla huomattavasti merkittävämmässä osassa hanketta kuin mitä päältäpäin näyttää. Ainakin pääsihteeri Xi Jinping on panostanut arvovaltansa hankkeen taakse (Kiinan kommunistinen puolue, 2017), mikä viestii siitä, että niin kauan kuin Xi haluaa pysyä vallassa, ei Kiinan tuki hankkeelle tule loppumaan.¹¹

Kiinan tapauksessa julkisen ja yksityisen välinen ero on erityisen monipuolinen, sillä Kiinassa on runsaasti valtio-omisteisia, yhteisomisteisia ja kylä- tai kaupunki-omisteisia yrityksiä¹². Julkisen ja yksityisen välinen raja hämärtyy entisestään, kun yksityishenkilöt ja -yritykset voivat ostaa osuuksia julkisomisteisista yrityksistä ja siten ottaa osaa julkisyrittäjien hallintaan. Tämä on sallittua niin kauan kuin julkisomistus on vähintään 51 prosenttia. (Breslin, 2007) Lisäksi ainakin päällisin puolin täysin yksityiset yritykset voivat nauttia huomattavaa valtion tukea.

Epäselvä yksityisen ja julkisen välinen suhde voi heikentää markkinoille tärkeää ennustettavuutta. Varsinkin kun otetaan huomioon kiinalaisten tilastojen epäluotettavuus, saattaa vastaan tulla yllättäviä ja sisäisen tiedonkulun ulkopuolisille toimijoille ongelmallisia linjauksia ja päätöksiä.

Uusi silkkitie on toteutuessaan kenties maailmanhistorian massiivisin rakennushanke, jonka tueksi pääsihteeri Xi Jinping on luvannut kokonaisuudessaan yli triljoona Yhdysvaltojen dollaria lainoja ja avustuksia (Perlez & Huang, 2017).

Hankkeen tueksi Kiina on perustanut useita sijoituspankkeja, joiden kautta rahoitus hoidetaan. Kokonaisrahoitus on tällä hetkellä vajaa 300 miljardia USD, josta suurin yksittäinen osuus (110 miljardia USD) kulkee (Wilday & Ma, 2017) Kiinan kehityspankin kautta. Asiaa varten perustettujen, markkinalogiikan mukaan toimivien ja ulkomaista osallisuutta hyödyntävien sijoituspankkien osuus hankkeesta on piskuinen, esimerkiksi Asia Investment Bank luvannut sijoittaa hankkeeseen maksimissaan 5 miljardia USD per vuosi, kun Kiina on poliittisessa ohjauksessa olevien sijoituspankkiensa kautta luvannut jopa 100 miljardia USD per vuosi (Wilday & Ma, 2017) (Miller, 2017)

Kiinalaisessa yrityssektorissa on, ainakin osittain Kiinan talousmallista johtuen, kaksi rakenneongelmaa. Ensimmäinen niistä liittyy siihen, ettei resursseja, tukia ja lupia jaeta tuloksellisuuden tai innovoivuuden vaan henkilökohtaisten suhteiden perusteella. Tämä on johtanut siihen, että tuotteiden ja toimintamenetelmien kehittämiseen panostamisen sijasta firmat panostavat päättäjien miellyttämiseen. Useimmat jättifirmat ovat myös oletettavasti tästä syystä kiinnostuneempia panostamaan valtionjohdon suosimiin megaprojekteihin kuin työntekijöiden

¹¹ Toisaalta Xin panostus hankkeeseen saattaa myös kannustaa hänen vastustajiaan sabotoimaan hanketta ja siten horjuttaa Xin arvovaltaa. Vaatisi kuitenkin oman tutkimuksensa, jotta voitaisiin todeta, tapahtuuko tämänkaltaista toimintaa. Sen mahdollisuus on kuitenkin hyvä huomioida.

¹² Englanninkielisessä tutkimuskirjallisuudessa käytetään lyhennettä TVE.

sosiaaliturvaan ja terveystakuuksiin. Tämän lisäksi useiden suurten yritysten johdossa ovat niiden perustajien perheenjäsenet ja ammattijohtajien käyttö on välttämättä. (Kroeber, 2016)

Toinen rakenneongelma liittyy aluekehitykseen ja kapitalismin kehitykseen Kiinassa. Maaseutualueet ovat Kiinassa perinteisesti yksityisempiä ja vähemmän tiukasti julkishallinnon alaisuudessa, mutta niiden täytyy myös kilpailla voimakkaasta valtiontuesta nauttivien kaupunkialueiden kanssa samalla, kun pula varsinkin koulutetusta työvoimasta kasvaa kaupungistumisen myötä. Vaikka yksi hankkeen tavoitteista on puuttua juuri näihin ongelmiin, on lähtötilanne näiltä osin ongelmallinen.

Yksi hankkeen ongelmista liittyy maantieteellisesti ja kulttuurisesti irralliseen Xinjiangin maakuntaan, jossa levottomuudet aiheuttavat toistuvaa päänvaivaa

Yhteyksien parantaminen ei ole vain tekninen prosessi, vaan se vaatii luottamuksen lisääntymistä ja yhteistyön tiivistymistä sellaisten maiden välillä, jotka uskovat hyötyvänsä hankkeesta.

keskushallinnolle. Xinjiang on uiguurienemmistöinen maakunta, jonka tyytyväisyys Kiinan kolonialistisena pidettyyn hallintaan on parhaimmillaankin ollut heikkoa. Riskeistä huolimatta hankkeen potentiaalisena lisäetuna on kapinahengen tynnyttely, johon pyritään paitsi työpaikkojen luomiseen tähtäävällä investointipolitiikalla, myös yhteyksien avaamisella Keski-Aasiaan¹³ (Morrison, 2017). Lisäksi hankeen tiimoilta kantakiinalaisia houkutellaan muuttamaan Xinjiangiin työn

ja mainostettujen bisnes-mahdollisuuksien avulla. Lopuksi on syytä huomata, että hanke antaa samalla kannusteen ja perusteen lisätä turvallisuusjoukkoja alueella.

Ulkokauppapoliittisen kehityksen muuttajat

Viennin roolin lisäämiseksi hankkeeseen kuuluu vahva panostus infrastruktuurin kehittämiseen. Yhteyksien parantaminen ja kaupan mahdollisuuksien lisääminen ei ole kuitenkaan vain tekninen prosessi, vaan se vaatii luottamuksen lisääntymistä ja yhteistyön tiivistymistä sellaisten maiden välillä, jotka uskovat hyötyvänsä

¹³ Uiguureja asuu lähes kaikissa Keski-Aasian valtioissa ja Kiinan Xinjiangissa.

hankkeesta. Hanke vaatii uusien foorumien muodostamista, standardien yhdenmukaistamista, työvoiman liikkuvuutta ja yritysten pääsyä markkinoille. Kiinan suosima kahdenkeskisten valtiojohdon tason neuvottelujen suosiminen voi muodostua hankkeen etenemisen esteeksi. Avoimempi monenkeskinen kehikko, jossa myös yksityisyrietykset saisivat äänensä kuuluviin, olisi nykyjärjestelmää toimivampi. (Wolff, 2016)

Kahdenkeskisen sopimisen suosiminen on osoittautunut yhteensopimattomaksi EU:n kanssa toimittaessa, mutta myös Euraasian talousunioni on osaltaan nousut panostamaan Kiinaa alueelliseen monenkeskiseen sopimiseen. Kehitys kulkee kuitenkin molempiin suuntiin, ja Keski-Aasian valtiot voivat hyödyntää Uutta silkkitietä vipuvartena Venäjän kanssa neuvotellessaan.

Esimerkiksi Kazakstan kokee, että läheisemmät välit Kiinan kanssa ovat välttämättömät itsenäisyyden ja itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi, talouskasvun ja kehityksen saavuttamiseksi sekä maan kansainvälisen aseman parantamiseksi. Tämän lisäksi hyvät Kiina-suhteet tarjoavat Kazakstanin eliitille runsaasti hyviä bisnesmahdollisuuksia erityisesti eliitin hallussa olevalla öljy- ja kaasusektorilla. Samaan aikaan kuitenkin erityisesti Kiinan taloudellisen dominanssin ja demografisen laajentumisen pelko, Kiinan uiguurivähemmistön kohtelu ja heikko vesiturva aiheuttavat sosiaalista levottomuutta Kazakstanissa. (Clarke, 2014)

Keski-Aasian valtioiden keskuudessa Kiinan suosio on kaksijakoinen. Toisaalta monien länsimaiden vetäytyminen pois Keski-Aasian markkinoilta (sekä poliittisista syistä että epävakauden aiheuttaman markkinaluottamusvajeen vuoksi) lisää Kiinan suosiota. Toisaalta monissa muissa kuin öljynviejävaltioissa (Iran, Irak, Kuwait, Libya, Qatar ja Saudi-Arabia), joissa Kiinan-vienti ylittää tuonnin, Kiinan-kauppa on tuottanut massiivisen alijäämän. Kiinalaisten yritysten valtaama markkinaosuus on saanut tietyt tahot jopa nimittämään Kiinan toimia Lähi-idässä moraalittomaksi neokolonialismiksi. (Schichor, 2014)

Kiinalaisten investointien, Kiinan-kaupan ja erityisesti energiakaupan volyymin ja merkityksen voimakas kasvu Keski-Aasiassa kiihdyttää Venäjän pyrkimyksiä integroida Keski-Aasian maat tiukemmin osaksi omaa talous- ja kulttuuripiiriään. (Duchâtel, ym., 2016) Käynnissä olevat teiden ja ratakiskojen sekä lastausasemien rakennushankkeet yhdessä putkilinjojen rakentamisen ja laajentamisen kanssa viestivät Venäjälle, että Kiinan vaikutusvallan kasvu on vääjäämätöntä. Se myös vaikeuttaa ovien sulkemista Kiinan suuntaan. (Prajakti & Siddharth, 2015.) Toisaalta Kiinan lisääntynyt energiantuonti Keski-Aasiasta tarjoaa Venäjälle paremman aseman Euroopan energiemarkkinoilla.

Euraasian talousunionin pystyttämiseen liittyvä yhteisen ulkotullin rakentaminen muodostaa myös yhden potentiaalisen uhan hankkeelle. Kiina onkin Venäjän

Euraasia-projektin tärkein vastaanottaja, ja Venäjän keskeisenä tarkoituksena on muistuttaa Kiinaa siitä, että Venäjän intressit on otettava huomioon Uutta silkkitietä kuljettaessa. (Kaczmarski & Rodkiewicz, 2016) Avoimempi etupiirikamppailu Keski-Aasiassa tuskin olisi kummankaan osapuolen etu (lisää aiheesta katso (Kirkham, 2016)), ja hankkeet ovat paitsi päällekkäiset, myös ainakin osin riippuvaiset toisistaan (Molchanov, 2015).

Toistaiseksi Venäjä ja Kiina näyttävät kuitenkin muodostaneen sanattoman sopimuksen siitä, ettei Keski-Aasian kilpajuoksusta keskustella. Tämä menettelytapa voi kuitenkin johtaa seinään törmäämiseen ja välien kylmenemiseen ja on siksi uhka (Euraasian talousunionin ja) hankkeen rauhanomaiselle etenemiselle. (Johnson, 2016) Toisaalta kuitenkin Kiinan rooli myös Venäjän kauppakumppanina on kasvanut merkittävästi viime aikoina ja erityisesti länsimaiden Venäjälle langettamat sanktiot ovat kannustaneet Venäjää Kiinan markkinoille (Cholpon,

2016) Kiinan-kaupan osuus Euraasian talousunionin kaupasta on kasvanut tasaisesti ja saavuttanut 15,5 prosenttia vuonna 2016 (Eurasian Development Bank, 2017).

Hyvien Venäjä-suhteiden lisäksi Kiina on onnistunut luomaan hyvät suhteet Pakistaniin, tosin sillä kustannuksella, että välit Intiaan ovat tulehtuneet entisestään.

Venäjä kuitenkin myös tiedostaa sen, ettei sen talous kykene kilpailemaan Kiinan talouden kanssa ja siksi hankkeiden välinen yhteistyö on niiden välistä kilpailua todennäköisempi vaihtoehto (Kaczmarski, 2015.) Vaikka välit ovat toistai-

seksi hyvät ja yhteistyö Keski-Aasiassa sujuu verrattain mutkattomasti, riskinä on, että Venäjä ja Kiina erehtyvät pitämään poliittista status quota vakaana ympäristönä investoinneille, mikä voi houkutella aliarvioimaan potentiaaliset konfliktitekijät ja yllättävän kriisin syntyessä johtaa siten välien nopeampoiseen huononemiseen. (International Crisis Group, 2017.)

Hyvien Venäjä-suhteiden lisäksi Kiina on onnistunut luomaan hyvät suhteet myös Keski-Aasiasta etelään, Pakistaniin, tosin sillä kustannuksella, että välit Intiaan ovat tulehtuneet entisestään.

Pakistanin hallituksen hankkeen tiimoilta saama tuki Kiina–Pakistan-talousväylän (CPEC) perustamiseksi ärsyttää Intiaa ja tekee Intian osallistumisesta hankkeeseen entistä epätodennäköisempää (Ghiasi & Zhou, 2017.) Pakistanin-väylän infrastruktuurin rakennus on yksi nopeimmin ja intensiivisimmin alkaneista

Uuteen silkkitiehen liittyvistä rakennusprojekteista, ja vaikka sen kannatus poliittisen eliitin keskuudessa on suurta, heijastuu myös asemaansa tyytymättömän väestönosan turhautuminen Kiina-vastaisuutena. Kiinan toive siitä, että talousapu toisi helpotusta Pakistanin levottomuuksiin, vaikuttaa tätä taustaa vasten virhearviolta. (Wolf, 2016)

Pakistanin käytävän rakentamiseen kytkeytyy myös tunnelmaa kiristäviä geostrategisia huolia, sillä merkittäväksi kauppasatamaksi kaavailtu Gwadar on riittävän syvä myös sukellusveneille ja lentotukialuksille. Toistaiseksi on epäselvää, aikooko Kiina todella perustaa täysimittaisen sotilastukikohdan Gwadariin, mutta sotilaskalustoa on jo siirretty paikalle. Ne ovat valmiina suojelemaan Kiinan kauppaluksia merirosvoilta Arabianmerellä ja auttamaan kiinalaisten työntekijöiden evakuoimisessa Libyasta (Small, 2015). Samalla kehitys myös vahvistaa Intia-Yhdysvallat ja Pakistan–Kiina-jakoa alueen kiristyneessä ilmapiirissä, mikä vaikeuttaa sekä Pakistanin että Kiinan Intian-aluekiistojen ratkaisemista (Hussain, 2017).

Kiinan lisääntynyt kiinnostus Pakistania kohtaan liittyy osaltaan Kiinan lisääntyneeseen läsnäoloon Afrikassa ja osaltaan pyrkimykseen vähentää riippuvuutta Etelä-Kiinan merestä ja Malakan niemimaasta kauppareittinä.

Kiinan osallisuus Pohjois-Afrikan markkinoilla on kasvanut tasaisesti Kiinan vapautumisesta alkaen. Kiinan tavoitteena on paitsi hajauttaa energiantuontiaan, myös lisätä vientiään, tarjota voittoa tuottavia lainoja ja kasvattaa poliittista vaikutusvaltaansa erityisesti Afrikan sarvessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että poliittiset tavoitteet olisivat systemaattisia tai keskusjohtoisia tai että niitä kohditi pyrittäisiin näillä keinoin. Kiinan ”Afrikan-valloitus” tapahtuu osin erilaisten valtionyritysten sekä osin ja kokonaan yksityisten yritysten kautta. Keskusvallan ja eri aluetasojen valtionyritysten tavoitteet poikkeavat usein toisistaan merkittävästi, eikä keskusvalta viesti strategista visiotaan yrityksille mitenkään systemaattisesti. (Jing; Zhang; Alcides & Langton, 2016.)¹⁴

Yksi Uuden silkkitien ongelmista ja länsimaita huolettavista piirteistä on Kiinan halukkuus työskennellä minkä tahansa hallintoregiimin kanssa välittämättä siitä, kuinka korruptoitunut tai epädemokraattinen taho on. Tämä on ongelmallista, koska tapa ei kannusta valtioita kestävään kehitykseen, ihmiskeskeiseen talouspolitiikkaan tai hyvän hallinnon menetelmien kehittämiseen, vaan pahimmillaan jopa päinvastoin. Kiinan tapa olla välittämättä yhteistyökumppanien ihmisoikeustilanteista voi suoranaisesti heikentää lukuisten ihmisten elinoloja.

Rakentamalla köyhyydestä kärsiville valtioille kuljetus- ja jakeluinfrastruktuuria, voimaloita ja muuta hyötyinfraa Kiina auttaa epäsuosittuja ja epävakaita

¹⁴ Havainto näyttäisi sopivan laajemminkin Uuden silkkitien etenemiseen ja sopii muistutukseksi siitä, kuinka merkittävä keskusjohtoisuus ja hallinta ovat usein etäisyyden luomia harhakuvia.

hallituksia pysymään vallassa. Monesti merkittävä osa Kiinan myöntämästä, usein erittäin korkeakorkoisesta mutta muuten takuita vaatimattomasta lainasta valuu korruptoituneiden hallitsijoiden, virkamiesten ja urakoitsijoiden taskuihin.

Samalla yksi Uuden silkkiteien varmasti positiivisista puolista on kuitenkin se, että rakennettu infrastruktuuri jää paikalleen, vaikka työllistävät ja suorat taloudelliset hyödyt keskittyisivätkin kiinalaisten yritysten käsiin. Rakentaminen luonnollisesti keskittyy sinne, minne paikallinen eliitti ei ole itse sitä kyennyt rakentamaan. Valitettavasti myös ympäristöongelmat, saasteet sekä vesistöön ja maastoon tehdyt muutokset jäävät usein paikallisten harteille ilman että he ovat saaneet ääntään edes kuuluviin missään projektin vaiheessa. (Sternberg; Ahearn; & McConnell, 2017.)

Lisäongelmia saattaa aiheutua kiinalaisen tuotannon syrjäyttäessä paikallista tuotantoa etenkin aloilla, joille Kiina tuo omat työntekijänsä ja alueilla, joissa valtio ei kykene huolehtimaan työttömistä. Paikallisten työpaikkojen katoaminen kiinalaisille voi olla omiaan syventämään paikallista levottomuutta ja vahvistamaan ennakkoluuloja Kiinaa kohtaan. Tällaista taustaa vasten paikallisen vallan vaihdos saattaa johtaa tilanteeseen, jossa Kiina huomaa olevansa huonosuorassa huudossa.

Ongelmia saattaa aiheutua kiinalaisen tuotannon syrjäyttäessä paikallista tuotantoa etenkin aloilla, joille Kiina tuo omat työntekijänsä.

Yksi näiden ongelmien esimerkki ja testialusta on Pakistan, jossa hankkeen vastaanotto on ollut innokasta ja jonka hallitus on ottanut massiivista tukea ja lainoja infrastruktuuriprojektien rahoittamiseksi. Pakistan on keskusvaltainen, korruptoitunut ja kehittyvä maa, jonka lainankantokyky ja seuraavan hallituksen sitoutuminen lainanmaksuun on kyseenalaistettava. Kiina myös tuo runsaasti omaa työvoimaa ja vie siten Pakistanilta työpaikkoja ja verokertymää, eli osan investoinnin lyhyen tähtäimen positiivisista vaikutuksista. Nykyisellään on epäselvää, kykeneekö hanke auttamaan Pakistanin kestävän kehityksen polulle (Hussain, 2017), vai jääkö pakistanalaisille hankkeesta käteen vain jonkin verran toimivaa ja ulkomaisista huolto- ja palveluista riippuvaista kuljetusinfrastruktuuria, pahat velat, huonontunut työllisyystilanne ja pahentuneet ympäristöongelmat sekä mahdollisesti kiinalainen laivastotukikohta rannikolle.

Pakistanin tavoin esimerkiksi Kirgisiassa Uusi silkkiteie ei tuota sitä, mitä maa eniten tarvitsee, eli uusia työpaikkoja, vaan Kiina tuo oman työvoimansa maahan

21

(Sternberg; Ahearn; & McConnell, 2017). Tämä on omiaan lisäämään työttömyydestä kärsivän väestönsosan tyytymättömyyttä Kiinaa ja kiinalaisia kohtaan.

Toinen näkökulma asiaan on kuitenkin se, että Uusi silkkitie ja Kiinan ulkopoliittisen roolin vahvistuminen laajemminkin antaa ulkopuolisesta tuesta riippuvaisille valtiolle mahdollisuuden hajauttaa sitoumuksiaan ja kilpailuttaa suurvaltoja keskenään. Kiinan tarjoama kehitysmahdollisuus on myös todellinen mutta ongelmallinen, sillä se jättää hyvän hallinnon ja kestäväen kehityksen periaatteet kokonaan huomioimatta.

Kiinalla on ollut vaikeuksia houkuttaa länsimaita osallistumaan hankkeeseen, mutta samalla kiinalaiset investoinnit ovat lisääntyneet voimakkaasti myös Euroopassa (noin 35 miljardia euroa vuonna 2016), ja vaikka niistä merkittävä osa ei suoraan kytkeydykään osaksi Uutta silkkitietä, on investointien nauttima valtiontuki kuitenkin osa Kiinan globaalipoliittista projektia¹⁵. Kasvua edellisestä vuodesta on jopa 77 prosenttia. Suurin osa Kiinan Euroopan-investoinneista suuntautuu Saksaan, Ranskaan ja Isoon-Britanniaan sekä teollisuuden ja teknologian aloille. Lisäksi erityisesti Etelä-Euroopassa pakon edessä myyntiin laitettu julkinen omaisuus on päätyneet kiinalaiseen omistukseen. Vastaavasti Euroopasta Kiinaan tehty suorat ulkomaiset investoinnit ovat viime vuosina vähentyneet. (Hanemann & Huotari, 2017)

Suorien ulkomaisten investointien lisääntymistä lukuun ottamatta Kiinan vaikutusvallan kasvu näyttää kuitenkin loppuvan EU:n rajalle. Kiinan lainoihin ja kiinalaisten yritysten suosimiseen perustuva malli on osoittautunut sopimattomaksi EU:n vapaan kilpailun sääntöihin. Kiina ei tästä johtuen ja kovasta yrityksestä huolimatta ole onnistunut tekemään tarjouksistaan kilpailukykyisiä ja hankkimaan EU:n itäisten jäsenvaltioiden tukea hankkeen taakse. Kiinan perusvirhe EU:n suhteen on ollut haluttomuus muodostaa strategiaa kaikkien jäsenmaiden houkuttelemiseksi. (Jakóbowski & Kaczmarski, 2017.)

Kiinan suosima ”Divide et impera” -strategia ei ole onnistunut rikkomaan jäsenmaiden välejä, sillä laittomuusongelmien lisäksi Kiinan tarjoukset ovat usein olleet kilpailukyvyttömiä sellaisissa maissa, jotka saavat hyvähintaista lainaa ja luotettavia rakennuspalveluita muualtakin. Toisin sanoen Kiinan strategia on kohdistettu yksinomaan kehittyviin maihin. Tästä johtuen kaavaillut infrastruktuuriprojektit eivät ole EU-maiden osalta edes alkaneet. (Jakóbowski & Kaczmarski, 2017.)

¹⁵ Lisäksi on mahdollista, että Euroopassa merkittäviä omistusosuuksia hankkineiden valtion-yritystensä kautta Kiina pyrkii kannustamaan kyseisiä yrityksiä osallistumaan hankkeeseen. Tämä on kuitenkin pelkkä hypoteesi, ja vaatisi oman tutkimuksensa selvittää, onko tämänkaltaisessa salaliittoteoria-ajattelussa mitään perää. Lähtökohtaisesti todennäköisempää on, että yksittäiset toimijat pyrkivät ajamaan omaa etuaan.

Toinen kehitykseen vaikuttava tekijä on, että samalla kun Kiinan hyväksymät eurooppalaisia matalammat laatustandardit auttavat Kiinaa levittämään kauppaansa kehittyviin maihin, ne hidastavat hankkeen etenemistä EU-alueelle. Vaikka Kiina olisikin valmis korottamaan standardejaan, se on mahdotonta monilla Kiinan ja EU:n väliin jääville alueilla. Tämän yhtälön ratkaiseminen Kiinan suosi-
mien bilateraalisten sopimusten avulla on hyvin vaikeaa.

Brexitin myötä Uusi silkkitie on kuitenkin tarjoutunut Kiinalle uuden oven Eurooppaan, sillä Iso-Britannia on osoittanut kiinnostusta paikata EU-eron aiheuttamaa ulkomaankauppavajetta tiivistämällä yhteistyötä Kiinan kanssa (Liu X. , 2017). Unionin ulkopuolisista maista myös Norja on osoittanut erityistä kiinnostusta hanketta kohtaan arktisen väylän avautumisen tiimoilta (Lanteigne, 2017.)

Kiinan vaikutusvallan kasvu saattaa myös nostaa länsimaat varpailleen, mikäli Kiina uhkaa erityisesti länsimaiden etua puolustavia globaaleja hallintarakenteita, kuten immateriaalioikeuksien suojaa. EU:n jättäytyminen pois hankkeen piiris-

*EU:n jättäytyminen
pois hankkeen piiristä
vahingoittaisi sitä
vakavasti, sillä
EU on merkittävä
kauppakumppani
useimmille Uuden
silkkitien valtioille.*

tä vahingoittaisi sitä vakavasti, sillä EU on merkittävä kauppakumppani useimmille Uuden silkkitien valtioille. Lisäksi EU:n rahallisen panostuksen poistuminen kasvattaisi hankkeen taloudellisia riskejä.

Hankkeen etenemisen kannalta on myös merkittävää, miten EU reagoi naapurialueiden sa mahdolliseen sitoutumiseen hankkeeseen. Mitä selvem-

si EU:n jäsenmaiksi pyrkineille maille (olivat ne sitten Itä-Euroopassa, Kaukasiassa tai Pohjois-Afrikassa) tulee se, ettei niillä ole konkreettisia mahdollisuuksia päästä EU:n kehityksen junaan, sitä enemmän niitä houkuttaa muualta tarjottu kehitystuki, tuli se sitten Venäjältä tai Kiinasta tai jostain muualta. Tästä johtuen EU:n olisi syytä pohtia uudelleen tapoja, joilla osallistaa ja sitoa naapuroivia alueita tiukemmin yhteyteensä. (De Jong, ym., 2017)

EU:n poisjääminen olisi myös merkittävä arvovaltatappio, joka saattaisi vähentää useiden valtioiden innostutusta panostaa hankkeeseen ja vaikeuttaa hankkeelle suotuisten linjausten läpisaamista kansainvälistä kauppaa säätelevissä instituutioissa ja kansainvälisissä organisaatioissa. Tämä voi tulla erityisen oleelliseksi, mikäli jotkut valtiot ajautuvat hankkeen teemoilta otettujen massiivisten lainojen takia maksukyvyttömiksi. Tällöin EU:n mukanaolo hankkeessa voi helpottaa

Kiinan pyrkimyksiä saada saatavansa ahdinkoon ajautuneista maista esimerkiksi resurssien muodossa.

Epäsuhtaisesta kehityksestä kertoo myös se, että esimerkiksi eurooppalaiset investoinnit Kiinaan ovat hankkeen alkamisvuodesta 2013 lähtien vain vähentyneet. (Hanemann & Huotari, 2017)

Gloaalipoliittisen kehityksen muuttajat

Gloaalipoliittisesti Uuden silkkitien kehitykseen vaikuttaa keskeisimmin kaksi tekijää. 1) Miten kestävästi hanke onnistuu osallistamaan kehittyviä maita ja siten hankkimaan niiden tukea puolelleen. 2) Länsivaltojen ja muiden Kiinan vaikutusvallan kasvuun kriittisesti suhtautuvien tahojen vastustus. Näihin molempiin vaikuttavat hyvin samankaltaiset ja osin jopa päällekkäiset tekijät.

Kiinan vaikutusvallan kasvu talouden ja hyvinvoinnin kehityksen myötä on omiaan huolestuttamaan länsimaita. Kiinan lisääntyvä globaalipoliittinen potentiaali heikentää länsimaiden valtaa niin kauan kuin Kiina ei pyri ajamaan samoja asioita yhteisten periaatteiden pohjalta, vaan pyrkii tuomaan oman vaihtoehtoisen mallinsa maailmankartalle.

Kiina on noussut maailman suurimmaksi taloudeksi¹⁶ ja kauppamahdiksi¹⁷, vaikka yksilöä kohden laskettu arvo pysyykin heikkona (Kaitila & Kotilainen, 2017.) Kiinan voimistuva rooli kasvattaa epäluuloja Kiinan ja lännen välillä, sillä huoli vahvan markkina-aseman hyväksikäyttämisestä elää vahvana molemmin puolin.

Kiina on ottanut entistä vahvemman roolin myös kansainvälisissä organisaatioissa tuomalla omaa näkemystään vaihtoehtoiseksi linjaksi. Mikäli Kiinan valtion budjetti jatkaa kasvamistaan ja työvoima kouluttautumistaan, Kiina voi kasvattaa ääniosuuttaan ainakin niissä kansainvälisissä organisaatioissa, joissa äänivalta on sidottu osuuteen budjetista. Samoin se voi kasvattaa asiantuntijavaltaansa sitomalla yhä suurempia määriä asiantuntijoita kansainvälisten asioiden pariin. Vielä on liian aikaista arvioida, miten länsimaat tulevat reagoimaan Kiinan kasvavaan osallisuuteen.

Toistaiseksi Kiina on nojannut erityisesti alueellisiin organisaatioihin, kuten varsin pieneen rooliin jääneeseen Shanghain yhteistyöorganisaatioon, ja kahdenkeskisiin sopimuksiin, jotka usein ainakin retorisesti liitetään osaksi Uutta

¹⁶ Ostovoimakorjatulla bkt:lla mitattuna Kiina ohitti Yhdysvallat vuonna 2014. Vuonna 2014 Kiina oli myös maailman kolmanneksi suurin palvelujen viejä ja tuoja.

¹⁷ Vuonna 2009 Kiinasta tuli maailman suurin tavaraviejä ja vuonna 2013 maailman suurin kauppa-mahti koko tavarakaupalla arvioituna.

silkkitietä. Toistaiseksi ulkovallat eivät ole puuttuneet kehitykseen. Esimerkiksi presidentti Donald Trumpin ulkokauppapolitiikka ja erityisesti Yhdysvaltojen vetäytyminen TPP-sopimuksesta jopa auttaa Kiinaa hankkeen myymisessä, myös sellaisiin maihin joiden kanssa Kiinalla on perinteisesti ollut huonot välit. (Cai P., 2017.)

Kiinan ja Afrikan suhteet ovat puolestaan tiivistyneet tasaiseen tahtiin vuodesta 1949 lähtien. Matkan varrelle on mahtunut sekä vallitsevan eliitin että vallankumousliikkeiden tukemista, infrastruktuuriprojekteja, koulutusta, avustuksia ja lainoja. Vuonna 2000 pidetyn ensimmäisen Afrikka-Kiina-foorumien jälkeen kehitys on keskittynyt perinteiseen talousapuun ja tekniseen tukeen sekä lainanantoon ja kaupan mahdollisuuksien syventämiseen (erityisesti infraan ja investointeihin).

Hankkeen globaali-poliittinen legitimizeetti tulee kohtaamaan massiivisia haasteita, jos pahoissa veloissa olevat valtiot horjuvat tai niskuroivat tai Kiina ajautuu puolustamaan sijoituksiaan paikallisilta konflikteilta.

Kiinan suosima kahdenkeskisyys sekä valtioiden suvereniteettia kunnioittava lähestymistapa ja kieltäytymisen muiden maiden sisäisiin asioihin puuttumisesta, eli niin kutsuttu Pekingin konsensus (Ramo, 2004), on tehnyt Kiinasta monille afrikkalaisille valtioille houkuttelevan kumppanin. (Thompson, 2005)

Uusi silkkitie -hanke kuitenkin haastaa Kiinan periaatteen maiden sisäisten asioiden koskemattomuudesta, sillä kiinalaisten (ainakin virallisesti) yksityiset turvallisuusfirmat ja suorat sotilasoperaatiot seuraavat kiinalaisten investointi-

en perässä varsinkin rannikkoalueilla. (Saalman & Dethlefsen, 2017.)

Kiina ei ole vielä joutunut, tai taipunut, puolustamaan sijoituksiaan ulkomailla muin kuin talouspoliittisin keinoin. Hankkeen edetessä tämä haaste tulee vielä Kiinalle eteen. Ennakkotapausten puuttuessa epäselvää on, mitä keinoja Kiina käyttää ja miten se onnistuu sijoitustensa puolustamisessa – ja miten muu maailma reagoi suvereniteetin koskemattomuuden periaatteen merkittävään joustamiseen. Onhan merkittävä osa Kiinan legitimizeetistä globaalipoliittisena toimijana perustunut tämän periaatteen noudattamiseen, ja sillä Kiina on ottanut pesäeroa länsimaihin.

Kiinan ja hankkeen globaalipoliittinen legitimitetti tulee kohtaamaan massiivisia haasteita, jos pahoissa veloissa olevat valtiot horjuvat ja niskuroivat tai Kiina ajautuu puolustamaan sijoituksiaan paikallisilta konflikteilta. Tällaisten ongelmien ratkaisemiseen soveltuvia keinoja Kiina ei ole vielä demonstroinut.

Suomi kolmen silkkitien päässä

Suomi on Uuden silkkitien kannalta siinä mielessä otollisessa paikassa, että se sijaitsee suunnitellun arktisen radan ja arktisen väylän, sekä Kiinan kaupan kannalta merkityksellisen Itämeren laivareittien risteyskohdassa. Suomi on myös byrokraattisesti kevyt ja yhteistyökumppanina miellyttävä väylä Euroopan markkinoille (Li, 2017).

Vaikka Keski-Eurooppaan matkalla oleva rahti tuskin koskaan kulkisikaan Suomen kautta, voi kauppayhteyksien kehittämiseen panostaminen olla pitkällä aikavälillä

Suomelle kuljetus-yhteyksien parantuminen ja tullikäytänteiden yhdenmukaistaminen avaisi mahdollisuuksia kehittää ja lisätä vientiä Kiinan lisäksi Venäjälle ja Keski-Aasiaan, mikä saattaa olla Kiinan-kaupan kasvua merkittävämpää.

Pohjoismaille kannattavaa. Kiinan- ja Venäjän-kaupan lisäksi arktisen väylän avautuminen parantaisi Suomen rahtiyhteyksiä Japaniin ja Koreaan. Suomen kannattaa pyrkiä selvittämään, kuinka paljon se voi kaupan kasvun myötä hyötyä kuljetusinfrastruktuurin kehittämisestä Murmanskiin ja Pietarin kautta Moskovaan suhteessa siitä aiheutuviin kuluihin.

Itämeri on yksi Euroopan tärkeimmistä ja Venäjän tärkein kauppareitti. Lisäksi Itämeren alueella on EU:n innovatiivisimmaksi markkinaympäristöksi valittuja maita ja

alueen merkitys erityisesti huipputeknologian kehityksessä on erittäin merkityksellinen. Itämerellä liikkuukin jo valmiiksi runsaasti Kiinaa kiinnostavia tuontituotteita ja osaamista, ja siksi Itämeren alueelle sijoittaminen ja sen integroiminen osaksi Uutta silkkitietä kiinnostaa Kiinaa. (Larçon, 2017)

Suomen kannattaakin yrittää varmistaa, että Uuden silkkitien Itämeri-kytkökset mahdollisimman laajalti kulkisivat Suomen kautta. Tällöin Suomi voisi toimia Itämeren, Venäjän-reitin ja arktisen väylän yhtymäkohtana. Suomelle kuljetus-yhteyksien parantuminen ja tullikäytänteiden yhdenmukaistaminen avaisi mahdollisuuksia kehittää ja lisätä vientiä Kiinan lisäksi Venäjälle ja Keski-Aasiaan, mikä saattaa olla Kiinan-kaupan kasvua merkittävämpää.

Myös Kiinan-kaupassa on kasvupotentiaalia erityisesti pikaista toimitusta vaativien tuotteiden osalta, sillä uudistettu ratayhteys saattaa pudottaa matkan keston jopa kymmeneen päivään. Kiinan valtavan väestön vaurastuessa nopeaan tahtiin kasvaa myös kysyntä lähes kaikilla aloilla. Kiina etsii vientimarkkinoiden lisäksi uusia tuojia helpottamaan kehitystä hidastavaa resurssi- ja hyödykepulaa, joten on tärkeää tarttua nopeasti tilanteeseen. Lisäksi kannattaa huomioida, että mikäli Venäjän ja Kiinan välinen kauppa tiivistyy ja yhteydet esimerkiksi Urumqista Pietariin ja Moskovaan vakiintuvat, myös suomalaisten yritysten kynnys yhteyksien hyödyntämiseen madaltuu.

Vaikka palveluvienti onkin voimakkaassa kasvussa (Kaitila & Kotilainen, 2017), Suomen merkittävimmät tavarakaupan vientituotteet Kiinaan ovat kuitenkin sulfatoitu paperimassa (16 %), sahatavara (8 %), mikropiirit (5,4 %) ja parkitsematon turkis (5,2 %) (OEC). Jalostamattomat metallit ja matalan teknologian tuotteet muodostavat Suomen Kiinan-viennin selkärangan. Suomen merkittävimmät tuontituotteet Kiinasta puolestaan ovat tietokoneet (12 %), lähetintarvikkeet (6,5 %), puhelimet (5 %) ja muuntajat (3 %) (OEC)¹⁸. Toisin sanoen osat ovat jo vaihtuneet, sillä Suomi keskittyy toimittamaan raaka-aineita Kiinan teollisuudelle ja tuomaan globaalissa arvoketjussa huomattavasti korkeammalla olevia elektroniikkatuotteita Kiinasta Suomeen.¹⁹

Vaikka rakenne on Kiinalle edullinen, voisi Uuden silkkitien kehys tarjota Suomelle mahdollisuuksia houkutellessa kiinalaisia investointeja Suomeen ja auttaa kehittämään lopputuotteiden ja erityisesti huipputeknologian ja palveluiden osuuden kasvattamista viennissä.

Isoimmat esteet Uudesta silkkitiestä hyötymiselle ovat samat kuin muuallakin EU:ssa. Kiinan tarjoama tuki ja tuotantomalli ei sovi EU:n kilpailulainsäädäntöön, ja kun Kiina on haluton avaamaan omia markkinoitaan ulkomaisille sijoituksille ja päästämään ulkomaisia yrityksiä toimimaan alueelleen, jäävät vauraiden ja kehittyneiden maiden hankkeesta saamat hyödyt rajallisiksi, mutta eivät olemattomiksi.

Nykyisellään Uuden silkkitien edut ovat kuitenkin melko vahvasti Kiina-keskeisiä, ja mikäli Kiina haluaa Uuden silkkitien ulottuvan kunnolla Eurooppaan, se joutuu muokkaamaan tekemiään tarjouksia myös paremmin kansainväliseen kilpailulainsäädäntöön sopivaksi (tai onnistumaan muokkaamaan itse sopimuksia). Lisäksi on mahdollista, että kiinalaisten yritysten pitäisi myös hyväksyä pienempi

¹⁸ Rakenne ei juuri parane, kun otetaan huomioon Hongkongin kautta kulkeva kauppa, jolloin ruostumattoman teräksen ja jalostamattoman nikkelin viennin ja radiotekniikan tuonnin osuus kasvaa.

¹⁹ Palvelusektorin huomioiminen saattaa kuitenkin muokata suhdetta huomattavastikin. Suomen palveluviennin arvo Kiinaan on runsaat 1,3 miljardia euroa. (Kaitila & Kotilainen, 2017)

voittomarginaali ja tarjota eurooppalaisille yrityksille vastineeksi muutakin kuin lupa myydä tuotteita kiinalaisille yrityksille.

Nykyiselläänkin Kiina voi tarjota investointitukea ja halpaa lainaa myös suomalaisille yrityksille. Esimerkiksi mahdollisia kuljetusinfrastruktuurihankkeita suunniteltaessa kannattaa tiedustella kiinalaisten investointien ja lainarahan ehtoja pitäen kuitenkin mielessä, että Kiinaa kiinnostaa luonnollisesti lähinnä omien yritystensä etu.

Kehittyneenä ja länsimaalaisena yhteistyökumppanina Suomi tarjoaa Kiinalle imagoa luotettavana ja länsimaan laatustandardit täyttävänä yhteistyökumppanina (Li, 2017.) Tätä myyntivalttia ei kannata heittää suoraan ikkunasta ulos sillä perusteella, että Kiina on ei-demokraattinen ja sen halu noudattaa ihmisoikeuksia silloin, kun ne sotivat keskushallinnon tavoitteita vastaan, on parhaimmillaankin kyseenalaista. Keskusvallan hallinnan alla olevien toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö ei automaattisesti heikennä demokratiakehitystä, vaan voi myös tukea sitä.

Keskusvallan hallinnan alla olevien toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö ei automaattisesti heikennä demokratiakehitystä, vaan voi myös tukea sitä.

Kieltäytyminen yhteistyöstä ja yhteyksien tiivistämisestä Venäjän ja Kiinan kanssa ajaa ensisijaisesti niiden etua, joiden puoleen hanke Suomen ja/ tai EU:n kieltäytymisen vuoksi kääntyy.

Vaikka Uuden silkkiteiden edut ovat nykyisellään varsin Kiina-keskeisiä, on neuvotteluille kuitenkin tilaa. Yhteyksien avaaminen avaa tilaa kehitykselle ja aktiivinen neuvottelupöydissä mukana oleminen saattaisi olla sivuun jättäytymistä tehokkaampi tapa vaikuttaa kehityksen suuntaan.

Yhteenveto

Johnsonin CSIS:n raportissaan tekemään johtopäätökseen on helppo yhtyä. Johnson kirjoittaa, että monista ongelmistaan huolimatta Aasian maiden kasva-va tarve luotettavan infrastruktuurin rakentamiselle varmistanee sen, että hanke päättyy ainakin osittaiseksi onnistumiseksi. Mikäli pääsihteeri Xi saa tahtonsa läpi (kuten valtiollinen konferenssi 2017 osoittaa käyneen), tulee hankkeesta lisäksi merkittävä globaalipoliittinen voima useiksi vuosikymmeniksi. (Johnson, 2016.)

Uusi silkkitie on hyvä nähdä projektina, jossa panoksia kovennetaan hankkeen edetessä. Mikäli projekti pääsee yli sitä riivaavista heikkouksista, voi Uudesta silkkitiestä vielä tulla Aasian talouskasvun ja integraation kulmakivi, joka tuottaa merkittäviä taloudellisia ja globaalipoliittisia voittoja Kiinalle. Se saattaa silti myös koitua kalliiksi (ja lisätä myös rahoitusmarkkinoiden epävakautta), mikäli paikalliset konfliktit, korruptio ja velkajärjestelyt osoittautuvat liian monimutkaisiksi asioiksi Kiinalle. (Huang Y., 2016.)

Yksi hankkeen haurautta keskeisesti lisäävä tekijä on sen riippuvuus Venäjän yhteistyöhalukkuudesta, sillä Lähi-idän turvallisuustilanteen ollessa epävakaa ti-lassa Kaspianmeren eteläpuolinen reitti Euroopan ja Kiinan välillä ei vaikuta var-teenotettavalta vaihtoehdolta ennustettavissa olevassa tulevaisuudessa. Venäjän yhteistyöhalukkuus puolestaan riippunee paljon Kiinan kyvystä olla puuttumatta ainakaan Venäjän tai sen etupiirin politiikkaan ja kyvystä antaa venäläisille yrityksille tilaa voiton tekemiseen myös silloin, kun kiinalaiset yritykset olisivat kyvyk-käitä ne syrjäyttämään.

Venäjällä kuitenkin vaikuttaa olevan aito halu modernisoida maan yritys pohja ja tehdä paikallisista markkinoista globaalisti kilpailukykyisiä. Kehitystä vain hidastaa kyvyttömyys antaa epätehokkaiden, mutta tiukasti poliittisessa ohjaukses-sa olevien (eli luotettavien) yritysten epäonnistua. Sama heikkous hidastaa myös Kiinan kehitystä – sillä erotuksella, että Kiinalla on huomattavasti Venäjää enem-män resursseja tukea muuten yritystensä toimintaa.

Kiina julistaa hanketta pyrkimyksenä avata yhteyksiä ja kehittää liikkuvuutta, mutta maan poliittisessa retoriikassa tyypillisesti toistuvat ”kolme pahaa” eli terrorismi, separatismi ja uskonnollinen radikalismi ovat jääneet hankkeen retorii-kan osalta varsin vähälle huomiolle. Samalla kun Kiina julistaa avoimuuden ja va-paan kaupan merkitystä kehityksen avaimina maailmalla, on syytä kyseenalaistaa, miten pitkälle Kiina on valmis helpottamaan ulkomaisia investointeja tai ulko-maisten yritysten pääsyä Kiinan markkinoille.

Kaiken kaikkiaan Uusi silkkitie on kuitenkin lähtenyt lupaavasti liikkeelle. Infrastruktuuriprojektit etenkin Pakistanissa ja Kazakstanissa työllistävät kiinalaisia yrityksiä ja kehittyvät yhteydet vahvistavat Kiinan läntisten alueiden talouspohjaa. Kauppasopimus- ja tullineuvottelut ovat kuitenkin pahasti kesken ja länsimaiden osalta kokonaan tapahtumatta, sillä erityisesti näree herättää Kiinan pyrkimys pitää omat markkinansa avautumisen ulkopuolella. Tältä osin nähtäväksi jää, kuinka elinvoimaisina nyt rakennettavat kauppareitit pysyvät sitten, kun valtiontuki vedetään pois ja kuinka paljon Kiinan globaalipoliittinen maine tulee kärsimään paikallisista konflikteista.

Tiivistäen voi sanoa, että Uusi silkkitie on mahdollinen, mutta hauras. Paljon voi mennä vikaan, mutta paljon voi myös onnistua. Kummassakin tapauksessa hanke tulee jättämään jälkensä mantereeseen ja siihen, miten muut maat näkevät Kiinan.

Lähteet

Binz, C.; Gosens, J.; Hansen, T.; & Hansen, U. E. (2017). Toward Technology-Sensitive Catching-Up Policies: Insights from Renewable Energy in China. *World Development*, 96, 418-437. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2017.03.027>

Breslin, S. (2007). *China and the Global Political Economy*. Hampshire: Palgrave Macmillan.

Cai, F.; & Lu, Y. (2013). *4 The End of China's Demographic Dividend: The Perspective of Potential GDP Growth*. Canberra and Beijing: Australian National University E-Press and Social Science Academy Press China, Canberra and Beijing. Haettu 19.9.2017 osoitteesta <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.688.9035&rep=rep1&type=pdf>

Cai, P. (2017). *Understanding China's Belt and Road Initiative*. Lowy Institute. Haettu 2.11.2017 osoitteesta https://www.lowyinstitute.org/sites/default/files/documents/Understanding%20China%E2%80%99s%20Belt%20and%20Road%20Initiative_WEB_1.pdf

Cholpon, O. (2016). Can China's Ambitious OBOR Mesh With Russian Plans in Eurasia? *The Diplomat*. Noudettu osoitteesta <https://thediplomat.com/2016/11/can-chinas-ambitious-obor-mesh-with-russian-plans-in-eurasia/>

Clarke, M. (2014). Kazakh Responses to the Rise of China: Between Elite Bandwagoning and Societal Ambivalence. Teoksessa N. Horesh; & K. Emilian (Toim.), *Asian Thought on China's Changing International Relations* (ss. 141-172). New York: Palgrave Macmillan.

Daly, J. C. (2015). China and Kazakhstan to Construct a Trans-Kazakhstan Railway Line From Khorgos to Aktau. *Eurasia Daily Monitor*, 12(94). Haettu 15.9.2017 osoitteesta <https://jamestown.org/program/china-and-kazakhstan-to-construct-a-trans-kazakhstan-railway-line-from-khorgos-to-aktau/>

De Jong, S.; Oosterveld, W. T.; Roelen, M.; Klacansky, K.; Sileikaite, A.; & Siebenga, R. (2017). *A Road to Riches or a Road to Ruin?: China's New Silk Road Initiative and its Geoeconomic Implications*. The Hague Centre for Strategic Studies. Hague: The Hague Centre for Strategic Studies. Haettu 15.11.2017 osoitteesta http://hcss.nl/sites/default/files/files/reports/Geoeconomics_Behind_OBOR_FINAL%20%283%29.pdf

Duchâtel, M.; Godement, F.; Liik, K.; Shapiro, J.; Slavkova, L.; Stanzel, A.; & Tcherneva, V. (2016). Eurasian integration: Caught between Russia and China. European Council of Foreign Relations. *European Council on Foreign Relations*. Haettu 10.11.2017 osoitteesta http://www.ecfr.eu/article/essay_eurasian

Eichengreen, B. (2011). *When fast growing economies slow down: International evidence and implications for China*. Cambridge: National bureau of Economic Research.

Eurasian Development Bank. (2017). *Eurasian Economic Integration – 2017*. Eurasian Development Bank, Centre for integration studies. St. Petersburg:

- Eurasian Development Bank. Haettu 20.11.2017 osoitteesta https://eabr.org/upload/iblock/470/EDB-Centre_2017_Report-43_EEI_ENG.pdf
- Fredholm, M. (Toim.). (2013). *The Shanghai Cooperation Organization and Eurasian Geopolitics: New Directions, Perspectives, and Challenges*. Copenhagen: Nordic Institute of Asian Studies.
- Gaskarth, J. (Toim.). (2015). *China, India and the future of international society*. Maryland: Rowman & Littlefield International.
- Ghiassy, R.; & Zhou, J. (2017). *The Silk road Economic Belt: Considering security implications and EU–China cooperation prospects*. Stpckholm: Stockholm International Peace Research Institute SIPRI. Haettu 27.11.2017 osoitteesta <https://www.sipri.org/sites/default/files/The-Silk-Road-Economic-Belt.pdf>
- Hanemann, T.; & Huotari, M. (2017). Record flows and growing imbalances: Chinese investment in Europe in 2016. (C. Wessling, Toim.) *MERICs Papers on China*, 3. Haettu 9.11.2017 osoitteesta https://www.merics.org/sites/default/files/2017-09/MPOC_3_COFDI_2017.pdf
- Hongzhou, Z. (2014). China is Marching West for Food. *360 analysis*. Haettu 3.12.2017 osoitteesta https://www.fairobserver.com/region/%20north_america/china-marching-west-for-food-72431/
- Huang, Y. (2008). *Capitalism with Chinese Characteristics: Entrepreneurship and the State*. New York: Cambridge University Press.
- Huang, Y. (2016). Understanding China's Belt & Road Initiative: Motivation, framework and assessment. *China Economic Review*, 40, 314-321. <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2016.07.007>
- Hussain, Z. (2017). The China-Pakistan Economic Corridor and the New Regional Geopolitics. *Asie. Visions*, 94, 1-28. Haettu 8.11.2017 osoitteesta The China-Pakistan Economic Corridor and the New Regional Geopolitics: https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/hussain_china_pakistan_economic_corridor_2017.pdf
- International Crisis Group. (2017). *Central Asia's Silk Road Rivalries: Europe and Central Asia Report N°245*. International Crisis Group. Bryssels: International Crisis Group. Haettu 16.11.2017 osoitteesta https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/245-central-asias-silk-road-rivalries_0.pdf
- International Energy Agency. (2017). *Kazakstan: Statistics*. International Energy Agency. Haettu 19.12.2017 osoitteesta <https://www.iea.org/countries/non-membercountries/kazakhstan/>
- International Energy Agency. (2017). *Key World Energy Statistics*. International Energy Agency. Paris: International Energy Agency. Haettu 3. 12 2017 osoitteesta <http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/KeyWorld2017.pdf>
- Jakóbowski, J.;& Kaczmarek, M. (2017). Beijing's mistaken offer: the '16+1' and China's policy towards the European Union. *OSW COMMENTARY, NUMBER 250*. Haettu 14.11.2017 osoitteesta <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2017-09-15/beijings-mistaken-offer-161-and-chinas-policy-towards-european>

Jing, G.; Zhang, C.; Alcides, V.; & Langton, M. (2016). Chinese State Capitalism? Rethinking the Role of the State and Business in Chinese Development Cooperation in Africa. *World Development*, 81, 24-34. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2016.01.001>

Johnson, C. K. (2016). *President Xi Jinping's "Belt and Road" Initiative: A Practical Assessment of the Chinese Communist Party's Roadmap for China's Global Resurgence*. CSIS Freeman Chair in China Studies. Washington: Centre for strategic & international studies.

Kaczmarek, M. (2015). *Russia-China Relations in the Post-Crisis International Order*. New York: Routledge.

Kaczmarek, M.; & Rodkiewicz, W. (2016). Russia's Greater Eurasia and China's New Silk Road: adaptation instead of competition. (A. Eberhardt; M. Menkiszak; A. Łabuszewska; & K. Kazimierska, Toim.) *OSW COMMENTARY*, 219. Haettu 13.11.2017 osoitteesta <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2016-07-21/russias-greater-eurasia-and-chinas-new-silk-road-adaptation>

Kaitila, V.; & Kotilainen, M. (2017). *Leijona ja lohikäärme – Suomen ja Kiinan taloussuhteet*. Helsinki: Taloustieto Oy.

Kaplan, Y. (2017). China's OBOR as a Geo-Functional Institutional Project. (T. Kerikmäe, Toim.) *Baltic Journal of European Studies*, 7(1 (2017)), 7-23. <https://doi.org/10.1515/bjes-2017-0002>

Kazakhstan-China Pipeline LLP. (2016). *Kazakhstan-China Pipeline LLP*. Haettu 19.12.2017 osoitteesta <http://www.kcp.kz/company/about?language=en>

Kiinan kommunistinen puolue. (2011). *China's Twelfth Five Year Plan (2011-2015) - the Full English Version*. Haettu 18. 12 2017 osoitteesta China Direct: http://cbi.typepad.com/china_direct/2011/05/chinas-twelfth-five-new-plan-the-full-english-version.html

Kiinan kommunistinen puolue. (2016). *The 13th Five-Year Plan: For Economic and Social Development of the People's Republic of China*. Beijing: Central Compilation & Translation Press. Haettu 9.15.2017 osoitteesta <http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201612/P020161207645765233498.pdf>

Kiinan kommunistinen puolue. (2017). *Perustuskirjan muutokset. Xinhua: Kiinan kommunistisen tasavallan valtioneuvosto*. Haettu 24.10.2017 osoitteesta http://english.gov.cn/news/top_news/2017/10/24/content_281475919837140.htm

Kiinan Kommunistisen puolueen valtioneuvosto. (2015). *Vision and Actions on Jointly Building Silk Road Economic Belt and 21st-Century Maritime Silk Road*. the National Development and Reform Commission, Ministry of Foreign Affairs, and Ministry of Commerce of the People's Republic of China, with State Council authorization. Haettu 26.12.2017 osoitteesta http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201503/t20150330_669367.html

Kiinan valtioneuvoston kanslia. (2015). *China unveils action plan on Belt and Road Initiative*. Haettu 14.9.2017 osoitteesta The State Council of the

- People's Republic of China: http://english.gov.cn/news/top_news/2015/03/28/content_281475079055789.htm
- Kiinan valtioneuvoston kanslia. (2015). *Full text: Action plan on the Belt and Road Initiative*. Haettu 14.9.2017 osoitteesta The State Council of the People's Republic of China: http://english.gov.cn/archive/publications/2015/03/30/content_281475080249035.htm
- Kirkham, K. (2016). The formation of the Eurasian Economic Union: How successful is the Russian regional hegemony? *Journal of Eurasian Studies*, 7(2), 111-128. Haettu 15.11.2017 osoitteesta <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187936651630001X>
- KPMG. (2016). *The 13th Five-Year Plan - China's transformation and integration with the world economy: Opportunities for Chinese and foreign businesses*. Haettu 15.9.2017 osoitteesta KPMG Global China Practise: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/cn/pdf/en/2016/10/13fyp-opportunities-analysis-for-chinese-and-foreign-businesses.pdf>
- Kroeber, A. (2016). *China's Economy: What everyone needs to know*. New York: Oxford University Press.
- Lanteigne, M. (2017). Who Benefits From China's Belt and Road in the Arctic? The Arctic implications of China's Belt and Road Initiative merit serious consideration. *The Diplomat*. Haettu 16.12.2017 osoitteesta <https://thediplomat.com/2017/09/who-benefits-from-chinas-belt-and-road-in-the-arctic/>
- Larçon, J.-P. (2017). *New Silk Road: China Meets Europe In The Baltic Sea Region: A Business Perspective*. Singapore, Singapore: World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd.
- Li, C. (2017). Ambassador of the Peoples's Republic of China to the Republic of Finland. *19th National Congress of the communist party of China: Future Impacts on Finnish business in China?* Helsinki, Finland.
- Lillis, J. (2011). Kazakhstan: Astana Taps China for Help Building "Cosmic" Rail Project. *Eurasianet*. Noudettu osoitteesta <http://www.eurasianet.org/node/62962>
- Liu, J.; & Goldstein, D. (2013). Understanding China's renewable energy technology exports. *Energy Policy*, 52, 417-428. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.09.054>
- Liu, X. (2017). China's relationship with Britain post Brexit. *Trade Finance Global*. Haettu 16. 12.2017 osoitteesta <https://www.tradefinanceglobal.com/posts/chinas-relationship-with-britain-post-brexit/>
- Maailmanpankki. (2016). *Rural Poulation*. Maailmanpankki. Haettu 1.12.2017 osoitteesta <https://data.worldbank.org/indicator/SP.RUR.TOTL.ZS>
- Marketos, T. N. (2009). *China's Energy Geopolitics: The Shanghai Cooperation Organisation and Central Asia*. Oxon: Routledge.
- Marketos, T. N. (2009). *China's Energy Geopolitics: The Shanghai Cooperation Organization and Central Asia*. New York: Routledge.

MERICs research. (2017). *Infographic / China Mapping Silk Road Initiative*. Haettu 26.12.2017 osoitteesta Mercantor Institute for China Studies: <https://www.merics.org/en/china-mapping/silk-road-initiative>

Miller, T. (2017). *China's Asian Dream: Rmpire Building Along the New Silk road*. London: Zed Books.

Molchanov, M. A. (2015). *Eurasian Regionalisms and Russian Foreign Policy*. New York: Routledge.

Morrison, A. (2017). Central Asia's Catechism of Cliché: From the Great Game to Silk Road. *Eurasianet*. Noudettu osoitteesta <http://www.eurasianet.org/node/84491>

OECD. (2016). *Observatory for Economic Complexity*. Haettu 6.11.2017 osoitteesta What does Finland export to China? (2016): https://atlas.media.mit.edu/en/visualize/tree_map/hs92/export/fin/chn/show/2016/

OECD. (2016). *Observatory for Economic Complexity*. Haettu 7.11.2017 osoitteesta What does Finland import from China? 2016: https://atlas.media.mit.edu/en/visualize/tree_map/hs92/import/fin/chn/show/2016/

Perlez, J.; & Huang, Y. (2017). Behind China's \$1 Trillion Plan to Shake Up the Economic Order. *The New York Times*. Haettu 13.9.2017 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2017/05/13/business/china-railway-one-belt-one-road-1-trillion-plan.html?mcubz=3>

Prajakti, K.; & Siddharth, S. (2015). The Asiatic Roots and Rootedness of the Eurasian Project. Teoksessa D. Lane;& V. Samokhvalov, *The Eurasian Project and Europe: Regional Discontinuities and Geopolitics* (ss. 38-52). London: Palgrave McMillan.

Prasad, E. (2017). *Gaining Currency: The Rise of the Renminbi*. New York: Oxford University Press.

Ramo, J. C. (2004). *The Beijing Consensus*. Beijing: the Foreign Policy Centre. Haettu 20.9.2017 osoitteesta the Foreign Policy Centre.

Saalman, L.; & Dethlefsen, K. (2017). *Following the Forum: China's Belt and Road Initiative and the EU*. Office for Regional Cooperation in Asia. Singapore: Friedrich-Ebert-Stiftung.

Schichor, Y. (2014). Respected and Suspected: Middle Eastern Perceptions of China's Rise. Teoksessa N. Horesh; & E. Kavalski (Toim.), *Asian Thought on China's Changing International Relations* (ss. 123-140). New York: Palgrave Macmillan.

Shen, S. (2016). 10 Characteristics of Chinese Diplomacy in the Xi Jinping Era. *Foreign Policy Association: China*. New York: Foreign Policy Association. Haettu 5.12.2017 osoitteesta <https://foreignpolicyblogs.com/2016/04/19/10-characteristics-of-chinese-diplomacy-in-the-xi-jinping-era/>

Small, A. (2015). *The China-Pakistan Axis: Asia's New Geopolitics*. London: Hurst & Company.

Sternberg, T.; Ahearn, A.; & McConnell, F. (2017). Central Asian 'Characteristics' on China's New Silk Road: The Role of Landscape and the Politics of Infrastructure. *Land* 2017, 6(55).

Stuenkel, O. (2016). *Post-western world: how emerging powers are remaking global order*. Cambridge: Polity Press.

Suleimen, U. (2014). Energy Cooperation between Kazakhstan and China. *The Astana Times*. Haettu 19.12.2017 osoitteesta <https://astanatimes.com/2014/01/energy-cooperation-kazakhstan-china/>

Thompson, D. (2005). China's Soft Power in Africa: From the "Beijing Consensus" to Health Diplomacy. *China Brief: a journal of analysis and information*, 5(21). Haettu 20.9.2017 osoitteesta https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31333038/cb_005_021.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1505897046&Signature=ehSL%2B1zUng0XJ8rbRmL8zx2nGfE%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DSudan_Chinas_Outpost_in_Africa.pdf

Wang, Z. (2012). *Never Forget National Humiliation: Historical Memory in Chinese Politics and Foreign Relations*. New York: Columbia University Press.

Wilday, G.; & Ma, N. (2017). In charts: China's Belt and Road Initiative. *Financial Times*. Haettu 11.9.2017 osoitteesta <https://www.ft.com/content/18db2e80-3571-11e7-bce4-9023f8c0fd2e>

Wolf, S. (2016). *The China-Pakistan Economic Corridor: An Assessment of its Feasibility and Impact on Regional Cooperation*. South Asia Democratic Forum (SADF). Brussels: South Asia Democratic Forum (SADF).

Wolff, P. (2016). *China's 'Belt and Road' Initiative – Challenges and Opportunities*. German Development Institute / Deutsches Institut für Entwicklungspolitik (DIE). German Development Institute / Deutsches Institut für Entwicklungspolitik (DIE). Haettu 20.11.2017 osoitteesta https://www.die-gdi.de/uploads/media/Belt_and_Road_V1.pdf

Kirjoittaja

Markus Holmgren on poliittiseen talouteen erikoistunut maailmanpolitiikan tutkija, joka on Kiinan Uusi silkkitie -hankkeen lisäksi seurannut myös Euraasian talousunionin kehitystä.

Impulsseja-sarjan uusimpia julkaisuja

MATTILA, Maija: 'Alustatalouden haasteet työntekijälle' Tammikuu 2018 (35 s.)

HUUPPONEN, Mari: 'Ruotsin feministinen ulkopolitiikka' Joulukuu 2017 (12 s.)

HONKANEN, Petri: 'Lohkoketjuteknologia – Luottamuksen koodi hajautuneessa yhteiskunnassa' Lokakuu 2017 (31 s.)

MEYER, Henning: 'Poliittisia vastauksia digitaalisen vallankumouksen haasteisiin' Syyskuu 2017 (12 s.)

MUSTOSMÄKI, Armi: 'Pohjoismainen työmarkkinamalli digipaniikin aikakaudella' Kesäkuu 2017 (27 s.)

WINGBORG, Mats: 'Ruotsin terveydenhuollon uudistukset ja niiden vaikutukset' Maaliskuu 2017 (14 s.)

BLÅFIELD, Ville: 'Uusi työ – uudet duunarit. Keskusteluja työn muutoksesta' Helmikuu 2017 (52 s.)

JUTILA ROON, Merja: 'Maahanmuuttajat äänestäjinä Suomen kuntavaaleissa' Marraskuu 2016 (15 s.)

SIHTO, Matti: 'Aktiivisen työvoimapolitiikan paluu. Suomi nostettava pohjoismaiselle tasolle.' Lokakuu 2016 (10 s.)

VALTANEN, Markku: 'Onnistuuko sote? Mitä kansalaiset ajattelevat hallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta.' Lokakuu 2016. (22 s.)

Kalevi Sorsa -säätiö on sosiaalidemokraattinen ajatushautomo, joka ylläpitää yhteiskunnallista, tasa-arvoa ja demokratiaa edistävää keskustelua.

www.sorsafoundation.fi